



Đắk Lắk

Cuối tuần

NĂM THỨ HAI
SỐ: 161
Ngày 4/1/2026

Tòa soạn: 23 Lê Duẩn, P. Buon Ma Thuật
Điện thoại: 0262.3852383 - Fax: 0262.3810451
Email: toasoan.baodaklak@gmail.com
www.baodaklak.vn

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH ĐẮK LẮK - TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK LẮK

ĐƯA NGHỊ QUYẾT ĐẠI HỘI ĐẢNG BỘ TỈNH LẦN THỨ I VÀO CUỘC SỐNG

SẦU RIÊNG ĐẮK LẮK và BÀI TOÁN PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

TRANG 2



Sầu riêng đang mang lại cơ hội đổi đời cho nhiều nông dân, doanh nghiệp và doanh thu lớn cho tỉnh Đắk Lắk.

Ảnh: Minh Thuận

QUYẾT LIỆT NGĂN CHẶN hàng giả, hàng lậu dịp Tết

Trước nguy cơ hàng giả, hàng nhái, hàng nhập lậu gia tăng vào dịp cuối năm, ngành chức năng Đắk Lắk đang siết chặt kỷ cương thị trường nhằm bảo vệ doanh nghiệp và người tiêu dùng.

TRANG 3



Vụ sầu riêng năm 2025 của Đắk Lắk đã khép lại với những con số tăng trưởng ấn tượng về kim ngạch xuất khẩu. Tuy nhiên, tính chuyên nghiệp, đồng bộ của ngành hàng đang đặt ra thách thức lớn cho bài toán phát triển bền vững tại "thủ phủ" sầu riêng của cả nước.

"Khoảng tối" sau hào quang "tỷ đô"

Năm 2025, Đắk Lắk vươn lên khẳng định vị thế "thủ phủ" sầu riêng với diện tích gần 45.000 ha (chiếm ¼ diện tích cả nước), sản lượng ước đạt 390.000 tấn, mang về doanh thu xuất khẩu ước tính 1,1 tỷ USD. Tuy nhiên, sự phát triển quá "nóng", trong khi nền tảng quản trị chưa theo kịp, đặc biệt là vấn đề quản lý mã số vùng trồng đã dẫn đến không ít hệ lụy.

Số liệu báo cáo của Sở Nông nghiệp và Môi trường cũng chỉ ra sự chênh lệch lớn: Trong tổng số gần 45.000 ha, hiện mới chỉ có 269 vùng trồng, với diện tích hơn 7.400 ha (chiếm khoảng 28% diện tích cho thu hoạch) được cấp mã số. Điều này đồng nghĩa với việc hơn 70% diện tích còn lại đang "đi nhờ" hoặc phải thông qua các hình thức trung gian để tiêu thụ, dẫn đến tình trạng mượn mã, gian lận hồ sơ xuất khẩu và thiếu minh bạch về nguồn gốc.

Bà Nguyễn Thị Thành Thực, Chủ tịch Công ty cổ phần Công nghệ phần mềm AutoAgri, Ủy viên Ban Chấp hành Hiệp hội Sầu riêng Đắk Lắk thẳng thắn chỉ ra rằng, chính sự quản lý lỏng lẻo và thiếu đồng bộ dữ liệu đã tạo kẽ hở cho cơ chế "xin - cho", sinh ra lực lượng trung gian "làm luật", đẩy doanh nghiệp (DN) vào thế "làm liều" để rồi vướng vòng lao lý.

Nhiều DN cũng cho rằng, việc tuân thủ tiêu chuẩn về vùng trồng, cơ sở đóng gói, kiểm dịch và truy xuất nguồn gốc là điều tất yếu đối với một ngành hàng xuất khẩu. Tuy nhiên, do mã số vùng trồng và mã số đóng gói rất ít nên DN cũng gặp áp lực giữa làm như thế nào để mua được hàng và bán được hàng, lại phải đáp ứng đủ điều kiện pháp lý mà không vi phạm.

Cùng với đó, chất lượng sầu riêng cũng đang ở mức báo động đỏ do tình trạng tồn dư hóa chất cấm như vàng O (Auramine O) và kim loại nặng (cadimi) vượt mức cho phép vẫn diễn ra. Trong 130 mẫu kiểm tra dư lượng tại vùng trồng, chỉ có 38 mẫu không phát hiện dư lượng, số còn lại đang chờ kết quả hoặc có vấn đề cần xử lý.

Ông Nguyễn Hữu Chiến, Giám đốc Hợp tác xã Dịch vụ nông nghiệp Tân Lập Đông (xã Pong Drang) chia sẻ nỗi lo khi một container



SẦU RIÊNG ĐẮK LẮK và bài toán phát triển bền vững

Nông dân Đắk Lắk thu hoạch sầu riêng trong vụ mùa 2025.
Ảnh: M.Thuận

Minh Thuận



Trái sầu riêng được đóng gói xuất khẩu tại Nhà máy chế biến trái cây xuất khẩu Chánh Thu Đắk Lắk.

Ảnh: M. Thuận

xuất khẩu thường phải gom từ 10 - 15 chủ vườn khác nhau với quy trình canh tác không đồng nhất. "Chỉ cần một lô hàng nhiễm chất vàng O, tồn dư cadimi hay vi phạm kiểm dịch thực vật bị trả về, không chỉ DN thiệt hại tiền tỷ mà mã số vùng trồng của cả một vùng rộng lớn có thể bị đình chỉ, ảnh hưởng đến những nông dân làm ăn chân chính", ông Chiến cho hay.

Bên cạnh đó, việc thiếu các phòng thí nghiệm (Lab) đạt chuẩn ngay tại địa phương cũng là một rào cản lớn. Hiện nay, mẫu kiểm định thường phải gửi đi các thành phố lớn, gây chậm trễ và tốn kém cho DN trong những thời điểm thu hoạch cao điểm.

Không để phát triển "nóng" phá vỡ uy tín ngành hàng

Trước nguy cơ phát triển

"nóng" có thể phá vỡ cấu trúc ngành hàng, nhiều giải pháp căn cơ đã được đề xuất nhằm siết chặt kỷ cương trong vụ sầu riêng năm 2026. Đặc biệt là để giải quyết bài toán minh bạch hóa ngành hàng, giải pháp cấp bách được đưa ra là phải ứng dụng triệt để chuyển đổi số và liên thông dữ liệu giữa các cơ quan quản lý.

Bà Nguyễn Thị Thành Thực kiến nghị cơ quan quản lý cần áp dụng cơ chế "khoanh vùng tồn kho" đối với mã số vùng trồng. Theo đó, mỗi mã số sẽ được cấp một hạn mức sản lượng tương ứng với diện tích thực tế. Cơ quan thuế và hải quan sẽ thực hiện trừ lùi sản lượng mỗi khi thông quan; khi hạn mức về 0, hoạt động xuất khẩu trên mã đó lập tức bị chặn lại. "Nếu Bộ Nông nghiệp và Môi trường cùng

Bộ Nông nghiệp và Môi trường vừa chính thức ra mắt Hệ thống truy xuất nguồn gốc nông sản Việt Nam. Đây là nền tảng số phục vụ việc ghi nhận, quản lý và tra cứu toàn diện thông tin sản phẩm nông, lâm, thủy sản từ khâu sản xuất, chế biến đến lưu thông trên thị trường. Trước mắt, hệ thống sẽ triển khai thí điểm đối với quả sầu riêng; thời gian từ 1/1/2026 đến 30/6/2026 với sự tham gia của 5 DN, áp dụng tem xác thực điện tử (QR/NFC/RFID).

cơ quan thuế, hải quan liên thông dữ liệu và làm nghiêm quy trình này, chắc chắn tình trạng gian lận, làm giả hồ sơ sẽ bị loại bỏ", bà Thực khẳng định.

Theo Sở Nông nghiệp và Môi trường, hiện nay sầu riêng quả tươi của Đắk Lắk đã xuất khẩu sang nhiều quốc gia và vùng lãnh thổ như: Trung Quốc, Thái Lan, Đài Loan (Trung Quốc), Hồng Kông (Trung Quốc), Nhật Bản và Hoa Kỳ... Tuy nhiên, Trung Quốc vẫn là thị trường xuất khẩu chủ yếu, với khoảng 220.000 tấn.

Bà Đặng Thị Thủy, Phó Giám đốc Sở Nông nghiệp và Môi trường Đắk Lắk cho biết, năm 2026 tỉnh sẽ kiên quyết tái cơ cấu ngành hàng theo hướng bền vững thay vì chạy theo diện tích. Sở sẽ tiến hành rà soát quy hoạch vùng trồng tại 62 xã, phường đang phát triển sầu riêng để tích hợp vào quy hoạch chung của tỉnh. "Chúng tôi sẽ công khai danh sách các cơ sở vi phạm, các loại vật tư nông nghiệp kém chất lượng trên cổng thông tin điện tử

để người dân và DN biết. Đồng thời đẩy mạnh chuyển đổi số, xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia về vùng trồng để minh bạch hóa thông tin, tiến tới việc mọi lô hàng xuất khẩu đều phải truy xuất được nguồn gốc rõ ràng", bà Thủy nhấn mạnh.

Cũng theo lãnh đạo Sở Nông nghiệp và Môi trường, trong quý 1-2026, ngành nông nghiệp sẽ phối hợp với Thuế tỉnh tổ chức tập huấn chuyên sâu cho các hợp tác xã và DN để tháo gỡ vướng mắc về hóa đơn, chứng từ, đưa hoạt động kinh doanh sầu riêng vào nền nếp, tránh thất thu ngân sách và rủi ro pháp lý cho DN.

Sầu riêng đang mang lại cơ hội đổi đời cho nhiều nông dân và doanh thu lớn cho tỉnh Đắk Lắk. Tuy nhiên, để giữ vững vị thế trên thị trường quốc tế, đã đến lúc ngành hàng này phải chấp nhận "đau" để loại bỏ những kẽ hở trong quản lý, chuyển mình từ tư duy sản xuất manh mún sang nền nông nghiệp trách nhiệm, minh bạch và hiện đại.

Quyết liệt ngăn chặn hàng giả, hàng lậu dịp Tết

Trước nguy cơ hàng giả, hàng nhái, hàng nhập lậu gia tăng vào dịp cuối năm, ngành chức năng Đắk Lắk đang siết chặt kỷ cương thị trường nhằm bảo vệ doanh nghiệp và người tiêu dùng.

Trao đổi với phóng viên Báo và Phát thanh, truyền hình Đắk Lắk, bà NGUYỄN THỊ THU AN, Giám đốc Sở Công Thương, Phó Trưởng Ban thường trực Ban Chỉ đạo (BCĐ) 389 tỉnh đã có những đánh giá cụ thể về kết quả đạt được từ đầu năm 2025 và lộ trình "ra quân" cao điểm cho dịp Tết Nguyên đán Bính Ngọ 2026.

● **Thưa bà, Ban Chỉ đạo 389 tỉnh đã có những chỉ đạo như thế nào đối với các đơn vị thành viên trong việc đấu tranh chống gian lận thương mại và hàng giả trên địa bàn?**

Bám sát chỉ đạo của Chính phủ và UBND tỉnh, Ban Chỉ đạo 389 tỉnh đã đôn đốc các đơn vị thành viên tăng cường kiểm tra, xử lý nghiêm nhiều vụ việc vi phạm, góp phần ổn định an ninh trật tự và thúc đẩy phát triển kinh tế địa phương. Song song với việc xử phạt, chúng tôi đặc biệt coi trọng công tác phòng ngừa thông qua tuyên truyền, vận động tổ chức, cá nhân ký cam kết chấp hành pháp luật kinh doanh. Sự phối hợp chặt chẽ, trao đổi thông tin kịp thời giữa các lực lượng chính là yếu tố then chốt giúp nâng cao hiệu quả cuộc chiến chống buôn lậu và hàng giả

trên địa bàn.

● **Năm 2025 cho thấy sự ra quân quyết liệt của các lực lượng chức năng. Kết quả đạt được như thế nào, thưa bà?**

Năm 2025 đánh dấu sự nỗ lực vượt bậc của các ngành chức năng, đơn vị thành viên BCĐ 389 tỉnh với 3.218 vụ vi phạm bị xử lý. Trong đó, chúng tôi đã xử lý hình sự 114 vụ, với 223 đối tượng và phạt hành chính gần 3.000 vụ, thu nộp ngân sách gần 186 tỷ đồng. Riêng đợt cao điểm tháng 12, số tiền xử phạt chiếm hơn 26,5 tỷ đồng, cho thấy sự gia tăng biến động của thị trường dịp cuối năm.

Danh mục hàng hóa vi phạm rất đa dạng, từ hàng

cấm như pháo nổ, thuốc lá đến các mặt hàng thiết yếu là phân bón, thực phẩm, mỹ phẩm... Đặc biệt, trong công tác kiểm tra vệ sinh an toàn thực phẩm, Phòng Cảnh sát kinh tế (Công an tỉnh) đã khởi tố 8 đối tượng, thu giữ hơn 20 tấn giá đỗ ngâm hoạt chất 6-Benzylaminopurine. Đây là vụ việc điển hình không chỉ về quy mô mà còn là lời cảnh báo đanh thép đối với các hành vi xâm phạm an toàn thực phẩm làm ảnh hưởng sức khỏe người tiêu dùng.

● **Dự báo thị trường Tết Bính Ngọ sẽ có nhiều biến động với các thủ đoạn gian lận tinh vi hơn. Vậy làm thế**



Lực lượng chức năng tăng cường kiểm tra chất lượng bánh kẹo, thực phẩm thiết yếu - những mặt hàng có nhu cầu tiêu dùng cao dịp Tết Bính Ngọ. Ảnh: K. Anh

nào để vừa bảo đảm siết chặt kỷ cương, vừa tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp chân chính hoạt động?

Dịp Tết Nguyên đán sắp đến, dự kiến nhu cầu tiêu dùng tăng cao sẽ kéo theo nguy cơ gia tăng các hành vi gian lận đối với các mặt hàng thiết yếu như rượu bia, bánh kẹo, mỹ phẩm và pháo nổ.

Để bảo vệ thị trường, BCĐ 389 tỉnh đã xây dựng kế hoạch cụ thể để các đơn vị thành viên, UBND xã, phường căn cứ chức năng, nhiệm vụ được giao, chủ động xây dựng, triển khai thực hiện nghiêm túc, hiệu quả trên cơ sở tuân thủ quy định của pháp luật; không gây phiền hà, trở ngại cho tổ chức, cá nhân sản xuất, kinh doanh.

Cụ thể từ nay đến giữa tháng 3/2026, các đơn vị tăng cường trao đổi, cung cấp thông tin, phối hợp kiểm tra, kiểm soát, bắt giữ, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm; kết hợp tuyên truyền, phổ biến pháp luật giúp người dân, tổ chức, cá nhân sản xuất, kinh doanh thực hiện đúng quy định, góp phần bảo đảm bình ổn giá, ngăn chặn hàng cấm, hàng giả, kém chất lượng.

Các lực lượng quản lý thị trường, công an, bộ đội biên

phòng, hải quan... chủ động phương án bố trí lực lượng, phương tiện, biện pháp kiểm tra, kiểm soát chặt chẽ tuyến biên giới, cửa khẩu đường bộ, đường biển, đường hàng không, khâu lưu thông. Đặc biệt chú trọng nắm tình hình, nhận diện vấn đề nổi cộm phức tạp, phương thức, thủ đoạn mới về hoạt động buôn lậu, vận chuyển trái phép hàng hóa, gian lận thương mại, hàng giả; xác định tuyến, địa bàn, đối tượng, mặt hàng trọng điểm để đấu tranh.

Cùng với đó tăng cường theo dõi sát sao diễn biến thị trường, thông tin giá cả, cũng như nhu cầu tiêu dùng của người dân; kiểm soát chặt chẽ các kho hàng, điểm tập kết, trung chuyển hàng hóa, các cơ sở kinh doanh dịch vụ logistics, các chợ đầu mối, trung tâm thương mại; kể cả việc giám sát hoạt động kinh doanh trên môi trường thương mại điện tử, các trang mạng xã hội, kinh doanh qua các ứng dụng công nghệ số.

Mặt khác, chú trọng kiểm tra chất lượng sản phẩm và an toàn vệ sinh thực phẩm, bảo đảm mỗi món hàng đến tay người dân đều đạt chuẩn quy định.

● **Xin cảm ơn bà!**
Khang Anh (thực hiện)

SỐ TAY PHÓNG VIÊN

Việt An

Năm 2025, thương mại điện tử Việt Nam tiếp tục duy trì đà tăng trưởng nhanh, đứng trong top 10 thế giới và top 3 khu vực Đông Nam Á về quy mô thị trường, với giá trị cán mốc 31 tỷ USD. Những con số này không chỉ phản ánh sức mua gia tăng hay mức độ phổ cập của công nghệ, mà quan trọng hơn, nó cho thấy thương mại điện tử đang dần vượt ra khỏi vai trò của một kênh bán hàng mới, để trở thành cấu phần ngày càng quan trọng trong mô hình tăng trưởng kinh tế số.

Thương mại điện tử trước hết là một không gian mua bán trên nền tảng số, nơi người tiêu dùng hưởng lợi từ sự tiện lợi, còn doanh nghiệp có thêm kênh tiếp cận thị trường. Tuy nhiên, khi quy mô đủ lớn và độ thâm nhập đủ sâu, vai trò của thương mại điện tử không còn dừng ở chức năng giao dịch. Nó bắt đầu tác động ngược trở lại toàn bộ chuỗi giá trị của nền kinh tế, từ tổ chức sản xuất, lưu thông hàng hóa, logistics, thanh toán,

Thương mại điện tử và bài toán tăng trưởng của kinh tế số

đến quản trị doanh nghiệp và thiết kế chính sách công.

Tại Đắk Lắk, địa phương có thế mạnh về nông nghiệp hàng hóa và kinh tế hộ, tác động này thể hiện khá rõ nét. Thương mại điện tử không chỉ mở thêm đầu ra cho cà phê, hồ tiêu, trái cây hay các sản phẩm OCOP, mà còn từng bước làm thay đổi cách sản xuất, kinh doanh của người dân, hợp tác xã và doanh nghiệp địa phương. Từ chỗ phụ thuộc nhiều vào thương lái và kênh phân phối truyền thống, ngày càng nhiều chủ thể kinh tế ở Đắk Lắk bắt đầu tiếp cận thị trường thông qua các sàn thương mại điện tử và nền tảng số. Qua đó giúp rút ngắn khoảng cách địa lý, đưa sản phẩm tiếp cận rộng rãi hơn với người tiêu dùng trong nước và cả quốc tế.

Bên cạnh đó, thương mại điện tử còn thúc đẩy quá trình số hóa khu vực doanh nghiệp nhỏ và vừa, hộ kinh doanh cá thể. Việc tham gia các nền tảng thương mại điện tử không chỉ là câu chuyện "bán thêm hàng", mà còn

là bước tiếp cận các chuẩn mực mới về truy xuất nguồn gốc, đóng gói, logistics, thanh toán không tiền mặt và chăm sóc khách hàng. Ở khía cạnh này, thương mại điện tử đóng vai trò như một "lớp trung gian chuyển đổi", giúp kinh tế địa phương từng bước hòa vào không gian kinh tế số.

Ở bình diện vĩ mô, sự phát triển của thương mại điện tử góp phần mở rộng không gian tăng trưởng trong bối cảnh các động lực truyền thống dần tiệm cận giới hạn. Với Đắk Lắk, điều này càng có ý nghĩa khi địa phương đang đứng trước yêu cầu tái cơ cấu nông nghiệp theo hướng nâng cao giá trị gia tăng, giảm phụ thuộc vào xuất khẩu thô và biến động giá cả. Thương mại điện tử, nếu được khai thác hiệu quả, có thể trở thành cầu nối quan trọng giữa sản xuất nông nghiệp và thị trường, giúp nâng cao hiệu quả phân bổ nguồn lực và gia tăng giá trị cho sản phẩm địa phương.

Tuy vậy, đi cùng với cơ hội là không ít

thách thức. Hạ tầng logistics, năng lực số của doanh nghiệp nhỏ, khả năng kết nối dữ liệu và mức độ tuân thủ các quy định về thuế, bảo vệ người tiêu dùng vẫn là những điểm nghẽn tại nhiều địa phương, trong đó có Đắk Lắk. Nếu không có chính sách hỗ trợ đồng bộ và cách tiếp cận phù hợp, thương mại điện tử rất dễ chỉ dừng lại ở bề nổi, chưa phát huy hết vai trò đối với tăng trưởng bền vững.

Từ góc nhìn đó, con số 31 tỷ USD nên được xem như một điểm tựa cho giai đoạn phát triển mới, chứ không phải đích đến. Với các địa phương như Đắk Lắk, vấn đề không chỉ là tham gia thương mại điện tử, mà là tham gia ở vị thế nào trong chuỗi giá trị. Khi được định vị đúng trong chiến lược kinh tế số quốc gia và chiến lược phát triển địa phương, thương mại điện tử không chỉ là kênh mua bán hiện đại, mà có thể trở thành một trong những động lực tăng trưởng quan trọng của kinh tế số trong thời gian tới.



Học sinh học nghề điện
tại Trường Cao đẳng Nghề Phú Yên.
Ảnh: T. Hằng

BƯỚC NGOẶT trong phân luồng học sinh sau THCS

Thúy Hằng

Học sinh học hết lớp 9, có hai lựa chọn song song: Học lên THPT hoặc học trung học nghề (vừa học văn hóa vừa học nghề, vẫn có bằng tương đương THPT để học tiếp hoặc đi làm sớm). Đây là điểm đáng chú ý của Luật Giáo dục nghề nghiệp vừa được Quốc hội ban hành và có hiệu lực từ ngày 1/1/2026.

Theo đó, từ năm 2026, cùng với THPT, học sinh tốt nghiệp THCS có thêm một lựa chọn là trung học nghề. Nghĩa là với việc bổ sung trung học nghề, bậc trung học sẽ có hai lựa chọn. Thứ nhất là THPT, thứ hai là trung học nghề. Trong đó, nếu như THPT dành cho số đông thì trung học nghề là tích hợp sâu giữa nội dung cốt lõi của giáo dục THPT và phần giáo dục nghề nghiệp.

Khác với quan niệm cũ coi giáo dục nghề nghiệp là “lối rẽ” hoặc chỉ có học sinh không đỗ vào lớp 10 công lập “bí quá” mới chọn học nghề, mô hình trung học nghề được thiết kế như một lộ trình mở với chuẩn đầu vào là học sinh tốt nghiệp THCS. Thời gian đào tạo trong 3 năm với 6 học kỳ. Điểm đáng chú ý là các môn văn hóa không dạy theo cách tách rời mà được thiết kế theo hướng lồng ghép với chuyên môn nghề, giúp học sinh thấy rõ ý nghĩa thực tiễn của kiến thức học tập (chương trình trung cấp nghề hiện hành đang duy trì cách dạy văn hóa tách biệt, khối lượng nặng). Chương trình cũng được tổ chức học đan xen văn hóa và nghề theo từng học kỳ, thay vì dồn toàn bộ các môn văn hóa vào năm đầu. Cách tổ chức này nhằm tránh tình trạng quá tải cho người học - một trong những nguyên nhân chính khiến học sinh bỏ học ở mô hình đào tạo nghề trước đây. Đặc biệt, sau khi hoàn thành

chương trình trung học nghề, người học có trình độ học vấn tương đương THPT, đồng thời có bằng nghề bậc 3 hoặc bậc 4, đủ năng lực tham gia thị trường lao động hoặc tiếp tục học liên thông lên trung cấp, cao đẳng, đại học trong cùng nhóm ngành.

Mỗi năm cả nước có hơn 1 triệu học sinh tốt nghiệp THCS. Tuy nhiên, nhiều năm qua, sau khi tốt nghiệp THCS, phần đông học sinh và phụ huynh mặc định con đường duy nhất là tiếp tục học THPT. Không ít phụ huynh và học sinh vẫn chưa phân biệt rõ ràng giữa các mô hình đào tạo. Do đó, phân luồng học sinh sau THCS được xác định là nhiệm vụ trọng tâm, song trên thực tế vẫn gặp nhiều rào cản, từ tâm lý xã hội đến thiếu những mô hình đào tạo đủ sức thuyết phục. Vì vậy, trung học nghề được kỳ vọng trở thành cơ sở vững chắc để công tác phân luồng giáo dục mang lại hiệu quả.

Thực tế tuyển sinh vào lớp 10 hằng năm của các trường công lập cho thấy, hầu hết học sinh đều đăng ký thi hoặc xét tuyển vào lớp 10 chứ không chịu chọn hướng đi khác. Chính điều này làm cho việc phân luồng học sinh THCS vào trường nghề càng hạn chế. Trong khi nhìn từ thực tế thị trường lao động những năm gần đây cho thấy chúng ta đang có sự mất cân đối khi nhiều ngành “thừa thầy” nhưng lại “thiếu thợ” có tay nghề. Nhiều cử nhân sau khi tốt nghiệp ra trường không có việc làm phải quay lại học nghề hoặc làm những công việc phổ thông. Từ đó gây ra những lãng phí cho xã hội, nhất là phụ huynh và bản thân người học.

Tại Hội nghị giáo dục nghề nghiệp năm 2025, Bộ trưởng Bộ GD-ĐT Nguyễn Kim Sơn cho biết, mô hình trung học nghề sẽ giải quyết được rất nhiều bất cập hiện nay. Mô hình này không thay thế cho mô hình của Trung

tâm giáo dục nghề nghiệp, giáo dục thường xuyên mà sẽ thay thế cho mô hình của hệ thống các trường trung cấp, giải quyết băn khoăn của các thầy cô về việc tích hợp đào tạo nghề và văn hóa; góp phần giải quyết tốt bài toán phân luồng học sinh sau bậc THCS. “Mô hình này dành cho học sinh sau bậc THCS chứ không phải dành cho đối tượng người trưởng thành. Do đó, trong thời gian tới, một phần của hệ thống các trường trung cấp theo mô hình 9+ sẽ được chuyển đổi sang mô hình trung học nghề một cách mềm dẻo và thuận thực để bảo đảm phân luồng. Một số địa phương sẽ rà soát, thay đổi chức năng, nhiệm vụ của một số Trung tâm giáo dục thường xuyên, giáo dục nghề nghiệp, chuyển đổi hẳn sang trường trung học nghề. Hệ thống các trường trung cấp ngoài công lập cũng sẽ được khuyến khích chuyển đổi sang mô hình này và đây cũng sẽ là một trong những nhiệm vụ trọng tâm cần triển khai trong năm 2026”, Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn nhấn mạnh.

Chúng ta đang thiếu trầm trọng nguồn nhân lực có tay nghề vững, có khả năng thích ứng công nghệ. Luật Giáo dục nghề nghiệp mà Quốc hội mới ban hành đã mở ra khung pháp lý quan trọng, không chỉ là lời giải cho phân luồng giáo dục, mà còn là nền móng cho chiến lược phát triển nguồn nhân lực quốc gia trong giai đoạn mới. Để làm được điều này, bên cạnh khung pháp lý đầy đủ, rất cần sự vào cuộc đồng bộ của các cơ sở đào tạo, doanh nghiệp và đặc biệt là truyền thông mạnh mẽ để phụ huynh và học sinh hiểu rõ các mô hình đào tạo. Khi phụ huynh hiểu đúng, hiểu đủ về giá trị pháp lý và cơ hội học tập, việc làm của trung học nghề, họ sẽ tự tin hơn khi cho con em lựa chọn con đường này.

SỰ KIỆN - BÌNH LUẬN

Thông điệp bình yên

Ngọc Duyên

Những ngày chuyển giao giữa năm cũ và năm mới luôn mang một nhịp điệu rất riêng, bằng việc nhìn lại những gì đã qua và gửi những ước vọng tốt đẹp phía trước. Chính trong khoảnh khắc ấy, việc Công an tỉnh Đắc Lắc bóc gỡ đường dây ma túy xuyên biên giới mang đến nhiều suy ngẫm. Bởi đó không chỉ là một chiến công nghiệp vụ, mà là đòn quyết định được tung ra đúng thời điểm, mang theo nhiều ý nghĩa và thông điệp sâu sắc cho năm mới.

Ma túy luôn là bóng đen dai dẳng trong đời sống xã hội. Nó len lỏi vào đời sống bằng những bí kịch rất thật - nhiều gia đình tan vỡ, nhiều người trẻ đánh mất tương lai, nhiều mái nhà không còn tiếng cười - kéo theo chuỗi hệ lụy tội phạm bạo lực, trộm cắp, suy thoái đạo đức và những khoảng tối kéo dài trong đời sống. Chính vì vậy, đấu tranh với tội phạm ma túy luôn là mặt trận nóng bỏng, cam go và lâu dài. Ở đó, mỗi chuyên án thành công là sự cứu vãn cho biết bao số phận chưa bị lôi vào vòng xoáy của nghiện ngập, tội lỗi; là sự bảo vệ trực tiếp đối với cộng đồng, đặc biệt là thế hệ trẻ.

Điểm nổi bật trong chuyên án chính là sự kiên trì và tính toán chiến lược. Nhiều tháng trinh sát, bám địa bàn, dừng lại từng mắt xích trong một đường dây hoạt động tinh vi, có sự móc nối liên tỉnh, thậm chí xuyên biên giới, đã cho thấy mức độ phức tạp của loại tội phạm này. Khi thời cơ chín muồi, đòn quyết định được tung ra với phương châm đánh trúng, đánh đồng loạt, không cho các đối tượng cơ hội tẩu thoát hay tiêu hủy tang vật. Đó là minh chứng cho bản lĩnh, sự mưu trí, quyết liệt và tinh thần trách nhiệm cao của lực lượng công an trong cuộc chiến không khoan nhượng với “cái chết trắng”.

Công an tỉnh Đắc Lắc đã bắt giữ, triệu tập 19 đối tượng, thu giữ 9,2 kg ma túy các loại cùng vũ khí nóng, đạn dược, tiền mặt và hàng loạt tang vật liên quan. Quan trọng hơn là triệt tiêu một nguồn phát tán ma túy ra xã hội, chặn đứng hàng loạt nguy cơ tử huyệt. Điều đó góp phần làm trong sạch địa bàn, giữ vững trật tự an toàn xã hội, đặc biệt trong thời điểm chuyển tiếp năm, khi các loại tội phạm thường có xu hướng gia tăng hoạt động.

Ý nghĩa của chiến công này càng trở nên rõ nét khi đặt trong bối cảnh bước sang năm mới. Đó là thời điểm người người, nhà nhà mong muốn sự an lành, sum họp, yên vui. Việc giữ cho địa bàn an toàn, không để ma túy và tội phạm lộng hành, bảo đảm thiết thực cho bình yên của nhân dân, chính là điều kiện tiên quyết để mùa xuân thật sự trọn vẹn.

Từ một góc nhìn rộng hơn, thành công của chuyên án còn phản ánh hiệu quả của sự phối hợp giữa các lực lượng và các địa phương. Tội phạm ma túy không còn bó hẹp trong phạm vi một địa bàn, mà thường xuyên di chuyển, móc nối, thay đổi phương thức hoạt động, thủ đoạn tinh vi. Chỉ khi có sự liên kết chặt chẽ, thống nhất trong chỉ đạo và hành động, việc bóc gỡ đường dây tội phạm mới có thể đạt hiệu quả cao nhất. Đây là bài học quan trọng cần tiếp tục được phát huy trong thời gian tới, không chỉ với tội phạm ma túy mà với mọi loại tội phạm nguy hiểm khác.

Ở góc độ xã hội, chiến công này nhắc nhở, khẳng định rằng, pháp luật luôn nghiêm minh và không bỏ sót bất kỳ hành vi phạm tội nào. Cuộc đấu tranh với cái xấu, cái ác luôn được tiến hành bền bỉ, quyết liệt và hiệu quả. Không có “vùng cấm”, không có chỗ cho sự dung túng hay thỏa hiệp. Dù ẩn mình tinh vi đến đâu, tội phạm cuối cùng vẫn phải đối mặt với sự trừng trị của pháp luật.

Bước sang năm mới, chiến công ấy mở ra một thông điệp đầy hy vọng và nhắc nhở một điều giản dị nhưng sâu sắc. Bình yên không tự nhiên mà có. Bình yên - được tạo nên từ những nỗ lực âm thầm, từ sự kiên định, từ những quyết định đúng lúc, dứt khoát của lực lượng bảo vệ an ninh trật tự - và từ việc tạo môi trường sống lành mạnh, an toàn, chủ động nâng cao ý thức phòng chống, phát hiện, tố giác tội phạm, chấp hành pháp luật của các cấp, ngành, của xã hội và mỗi người dân.

PHÓNG SỰ - KÝ SỰ

Ngay giữa những ngày đương xuân, dải đất dọc biên giới giữa tỉnh Gia Lai và Campuchia màu nắng đã cắt lên rừng rục. Không một làn gió thoảng, chỉ chiếc lá lia cành cũng đủ khua động cái khoảng không đang thiêm thiếp trong hơi nắng ran rả đất trời...

Nhưng bất chấp mọi khắc nghiệt của tạo hóa, sự sống vẫn cứ mặc nhiên sinh tồn bằng quy luật của riêng mình... Rừng cao su vào mùa thay lá mang một vẻ đẹp thật khó tả. Cái sắc vàng đầy siêu thực trước Tết đã trút hết, để bây giờ là một rừng nụ bung nở, lấp đầy những ô trời bằng một sắc xanh mỡ màng... Tiếp cao su là những vệt vườn điều. Mặc không gian nồng nàn hơi nắng, những vườn điều vẫn đậm đặc một sắc xanh. Lúc liu trên cành những chùm điều chín đỏ, tựa những bóng đèn quả nhót khẽ lay trong làn gió thoảng. Thấp thoáng trong vườn nghe trong vắt tiếng cười trẻ nhỏ. Đi dưới tán rừng xào xạc tiếng mùa, tôi lâng lâng với bao cảm xúc không đầu không cuối của riêng mình...

Còn nhớ chuyến đi biên giới mới mười năm trước. Khắp dải đất dọc biên cương này chỉ độc những khoảnh đất hắt hiu cây lúa rẫy. Những ngôi làng rúm ró từng nếp nhà tranh tả tơi gió đánh. Vườn đất trống trơ không một bóng cây nuôi sống được người. Vậy mà cũng chính trên nền đất này, bây giờ có người đã thu nhập mỗi năm

gần tiền tỷ... Trong muôn vàn va đập lặng thầm để có những gam màu tươi sáng hôm nay, ít ai biết từng có một lớp người đã đến vùng đất này khi biên giới chỉ mới lặng im tiếng súng. Bằng tình thần lao động quên mình, họ đã để lại cho lớp con cháu hôm nay nền tảng của cuộc sống mới...

Đường vào làng Kuk (xã Ia O, huyện Ia Grai cũ, nay là xã Ia O, tỉnh Gia Lai) miên man một màu vàng úa dịu hiu... Chờ mãi đến mặt trời đứng bóng, ông Nguyễn Tiến Chung mới về. Minh trần, chiếc quần dài trẻ xuống quá rốn. Khuôn ngực gầy nổi từng đốt xương phập phồng theo nhịp thở. Cắn lều mái tôn sùm sụp trên đầu khiến tôi có cảm giác ông mang nguyên từ rẫy về tất cả cái nắng nôi và bụi bặm... “Chẳng nhớ bao năm rồi tôi đã mất hết ý niệm thời gian. Cứ khi nào việc xong thì ấy là giờ nghỉ. Cắn lều này, khu rẫy này là tất cả thế giới của tôi...”

Ông Nguyễn Tiến Chung quê ở xã Phú Thịnh, huyện Lục Ngạn (tỉnh Hà Bắc cũ, nay là tỉnh Bắc Ninh). Xung phong nhập ngũ năm 1966,

ông là lính pháo thuộc Trung đoàn 204. Năm 1975, ông phục viên với cấp bậc trung sĩ...

Chuyện ông cùng bà Siu Phương là một mối tình lãng mạn nhọc nhằn... Số là năm 1972 do sức khỏe giảm sút, ông Chung được đơn vị chuyển sang làm nhiệm vụ tăng gia sản xuất. Dân làng Kuk bấy giờ để tránh sự oanh tạc của địch phải lánh sang đất Campuchia. Trong những lần đi “dân vận”, ông Nguyễn Tiến Chung đã gặp cô du kích Siu Phương. Lễ cưới được đơn vị tổ chức vào cuối năm đó. Tháng 4/1975, khi ông Chung cùng đơn vị tiến về Sài Gòn thì cũng là lúc vợ mang bầu và ở quê mẹ mất...

“Từ Sài Gòn trở lại làng Kuk, tôi như người bước sang một thế giới khác” - ông Chung nhớ lại... Mới chạy giặc trở về, làng xác xơ đói rét lắm. Nhà vợ ông gồm 6 người phải chen chúc nhau trong túp lều để chừng chỉ nhỉnh hơn chòi lúa. Thế là từ tình mơ đến tối mịt ông Chung trần mình trên rẫy, tối lại về xoay trần nấu rượu; rồi thì đi bộ cả 20 cây số lấy muối, cá khô về cho vợ đổi lúa lấy lời... “Làm việc không tiếc thân mình, vốn liếng đã có lúc lên tới 7 con bò, lẽ ra tôi đã được đền bù, chỉ ít cũng

đã có căn nhà đang hoàng để ở thế nhưng rồi cuộc lại trở về tay trắng. Đơn giản là lúc bấy giờ mỗi liều thuốc sốt phải đổi bằng một gùi lúa. Mà tôi thì chẳng nhớ bao lần bị sốt. Có một lần tôi sốt chẳng biết đã mấy ngày, trong mê man chợt nghe văng vẳng tiếng chiêng. Cổ mở mắt thì ra họ hàng đang chuẩn bị làm ma... Đã không dưới hai lần tôi được chuẩn bị cho về làng ma như thế, vậy mà như có phép màu lại được sống”, ông Chung cười.

“Thế giới” của ông Chung là căn chòi thung ván, lợp tôn và vùi được chia làm hai ngăn. Ngăn trong cắm một chiếc sạp gỗ buông màn tối om, là nơi ngủ; gian ngoài làm bếp. Từ đây về tới làng Kuk để chừng phải đến 3 km. Hút mắt nhìn ra chỉ thấy bốn bề một màu rừng vây bủa. Hơn 30 năm đã bó mình giữa làng, lại còn co mình vào cội cùng của thế giới ấy nữa, phải có một tình yêu bền chặt đến thế nào, ông mới đủ nghị lực để vượt qua cuộc sống đầy nhọc nhằn này?

“Anh hiểu tôi đấy”, ông cắt lời tôi hứng khởi - “Thú thật là những ngày đầu sống chung, không ít lần tôi đã trăn trở về sự lựa chọn của mình, thậm chí đã có lúc tôi định bỏ trốn. Thế nhưng cứ mỗi lần chạm tới ý nghĩ tội lỗi ấy là lại thấy

minh hèn. Thế nên đã bao lần tôi tự cười mình khi đầu đó người ta xì xầm rằng tôi bị “bỏ bùa”. Đúng là tôi đã bị bỏ bùa như thế đấy!”

Theo cách tính thời gian của người Jrai, ông Chung đã về với Atâu (làng của người chết) năm mùa rẫy trước. Như thanh củi cháy đến tận cùng, ông lụi đi thanh thân. Tôi biết tin này trong một dịp tình cờ gặp lại ông Dú, nguyên là Bí thư Đảng ủy xã Ia O. Những gì mà ông phải trả giá cho cuộc sống cay cực một thời giờ đã được bù đắp: Nhờ “lộc” của các ông, con cái đứa nào cũng làm ăn khá...

Cuộc sống vốn bộn bề, đòi khi ta chỉ mãi nhìn bề mặt mà quên đi những trầm tích đã kiến tạo nên nó. Ông Nguyễn Tiến Chung, một mảnh tách lặng thầm trong đội ngũ người lính như bao người trên dải đất biên cương này, dù chẳng sách vở, đài báo nào nhắc đến thì với tôi, trong sắc xanh của những vườn điều thơm lừng trái chín kia; trong tiếng cười trong vắt của trẻ thơ kia đều chứa trầm tích những giọt mồ hôi lặng thầm của họ. Nói như nhà thơ Nguyễn Khoa Điềm: “*Họ đã sống và chết/ Giản dị và bình tâm/ Không ai nhớ mặt đặt tên/ Nhưng họ đã làm ra đất nước...*”.

Mùa này, nắng trải dọc biên cương...

Ngọc Tấn

Chuyện về một vùng đất ĐỊA LINH NHÂN KIỆT (*)

Kỳ cuối: Tết Độc lập nơi quê nhà Đại tướng Võ Nguyên Giáp

Phạm Xuân Dũng

Người dân vùng đất Lê Thủy (tỉnh Quảng Bình cũ, nay là Quảng Trị) đều tự hào về cái tết độc đáo và đặc sắc: Tết Độc lập 2/9 hàng năm.

Người Lê Thủy ăn Tết Độc lập

Ngày Quốc khánh 2/9 còn được gọi bằng cái tên dân gian nhiều ý nghĩa: Tết Độc lập. Nhưng có lẽ không nơi đâu ăn tết này to như ở vùng đất Lê Thủy, không những to mà còn đông và rất vui, đặc biệt hơn sự vui này còn kéo dài gần cả tháng. Người ta còn sáng tạo ca dao mới đây về tự hào: “Dù ai đi đâu, về đâu/ Mông hai tháng chín vẫn mong về nhà/ Về xem lễ hội quê ta/ Dưới sông bơi chải, nhà nhà cờ bay”.

Ông Ngô Lực (thôn Đại Phong, xã Lê Thủy, tỉnh Quảng Trị) lý giải: “Vi sao Tết Độc lập ở đây vui bậc nhất, vui hơn nhiều nơi khác? Trước hết, đây là một chiếc nôi của cách mạng, là quê hương của Đại tướng Võ Nguyên Giáp; thứ hai, nơi đây có phong tục đua thuyền rất bài bản và độc đáo, không phải kiểu đua cho vui, đua tái hiện trên một đoạn ngắn chỉ một vài cây số là cùng, mà đây đua vài chục cây số, thi tài, thi sức, thi trí, thi lực, thi cả mẹo mực trong đó, đua tranh quyết liệt, hơn nhau chỉ một mái chèo, lại được hò khoan kích thích không khí đua bơi nên càng náo nhiệt. Lâu dần ngày càng đông vui, nhất là khi hò khoan và lễ hội đua, bơi thuyền Lê Thủy được Nhà nước

công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia thì Tết mừng 2/9 ở đây còn to và vui hơn cả Tết Nguyên đán”.

Người dân ở đây cho biết, từ trước Tết Độc lập cả tháng, bà con đã tập luyện đua thuyền, không khí vô cùng náo nức. Nghe tiếng đua thuyền dưới sông là mọi người trên bờ đang làm việc gì cũng gác lại chạy xuống xem, hò reo, cổ vũ. “Khi diễn ra đua thuyền, nghe loa cập nhật vị thứ trên đường đua, nếu đội mình vượt lên thì mừng mà nghe tụt lui xuống thì ruột như lửa đốt, ai cũng đứng ngồi không yên” - ông Lực hào hứng nhớ lại.

Bà Lê Thị Hồng Hạnh tiếp lời: “Có năm Tết Độc lập trùng với dịp rằm tháng bảy nên bà con đã tổ chức Tết to mà chùa Hoàng Phúc làm cũng lớn, lễ phóng sinh đông nghịt, xe máy chạy kín hai bên bờ sông, chen chân không lọt. Thiệt là vui không nói hết. Người Lê Thủy đi xa có khi bận quá không về quê vào dịp Tết cổ truyền nhưng vẫn có mặt vào Tết Độc lập”.

Đại tướng của lòng dân

Người dân Lê Thủy cho biết, mỗi lần Đại tướng Võ Nguyên Giáp có dịp về thăm quê đều mong muốn duy trì lễ hội đua thuyền, hát hò khoan Lê Thủy, coi đó là vốn quý của quê hương.

Trong ngôi nhà mộc mạc, đơn sơ của Đại tướng Võ Nguyên Giáp ở làng An Xá hôm nay, bàn thờ của ông luôn có khói hương thành kính. Rất nhiều du khách đến thăm, thấp nhang tưởng vọng, rồi chụp ảnh ở gốc cây khế hơn trăm tuổi sau

nhà gắn bó với kỷ niệm của Đại tướng thuở ấu thơ. Với bao người, Đại tướng vẫn còn sống mãi trong ký ức nhân dân.

Ông Võ Xuân Hòa, người cháu của Đại tướng Võ Nguyên Giáp cho hay: “Đại tướng là người “Dĩ công vi thượng”, lấy việc nước, việc công làm đầu, không vì tình riêng mà làm khác đi. Ngày mẹ ông mất, địa phương muốn đưa cụ bà vào Nghĩa trang liệt sĩ của huyện nhưng Đại tướng không đồng ý, lý do là mẹ mình không phải là liệt sĩ thì không nên an nghỉ ở nơi đó, việc nào ra việc đấy. Cũng như chúng tôi, là cháu của Đại tướng nhưng không nghĩ mình thế này thế nọ, vẫn đi thanh niên xung phong, rồi chuyển ngành, về làm nông dân bình thường, vẫn vui vẻ, thế thôi”.

Tôi nhớ lại hôm trò chuyện với các nghệ nhân hò khoan Lê Thủy là bà Nguyễn Thị Lý, Lê Thị Hồng Hạnh và nhạc công Ngô Lực, các nghệ nhân đã chân tình nói với nhau: “Mình hát bài ca về Bác Giáp”. Rồi họ cùng cất tiếng: “Quê hương Lê Thủy tự hào, từ một cánh đồng chiêm trũng...”. Và cứ thế họ hồn nhiên hát say sưa, ngợi ca về một vị anh hùng tài đức với vợ mà bình dị vô cùng, mà thân thương như là thân tình cật ruột, như láng giềng vui buồn, tối lửa tắt đèn luôn có nhau... Càng ngộ sâu hơn một chân lý: Đại tướng là con đẻ của nhân dân, gắn bó máu thịt với nhân dân và sống mãi giữa lòng dân.

(*) Xem từ số báo ra ngày 7/12/2025



Nhà thơ Đặng An (Phạm Ngọc Đôn) sinh sống ở xã Krông Pắc, có niềm say mê và tình cảm yêu mến, gắn bó với núi rừng Tây Nguyên; vì vậy sáng tác của anh tập trung vào nguồn cảm hứng thiên nhiên ấy. Sau tập thơ “Tình rừng” (2019), anh cho ra mắt bạn đọc tập “Hồn cao nguyên” (Nxb Hội Nhà văn, 2025) gồm 85 bài thơ.

Cảm hứng chung khi đọc tập thơ là niềm khát khao tìm kiếm và biểu hiện thiên nhiên, con người, văn hóa của cao nguyên Đắc Lắc, Tây Nguyên nói chung. Nhà thơ đã đến những địa danh sông suối, núi rừng, nhiều lần đặt chân lên đỉnh Chư Yang Sin, Chư Yang Lăk hiểm trở. Anh thấy mình như “vó ngựa hoang”, không phải “cưỡi ngựa xem hoa” mà đắm say giữa thiên nhiên hoang sơ, huyền bí: “Rừng xanh là chăn gối/ cỏ thơm là nệm êm/ giấc say mộng êm đêm/ gió đưa hương nhẹ nhẹ” (Ta

như vó ngựa
ngủ lại núi
còn trùng i
cùng ta/ ng
tình thân” (

Trong th
cỏ cây, núi
như những
sinh hoạt v
“Tiếng mẹ
ngân/ điệp
ca tấu nhạc
nhịp xoang
hội tụ về đ
Yang Sin” (c
cao nguyên
ảnh sinh h
danh cụ th
cho nước/ h
cạn/ suối l
buôn làng”
là những h
hình tượng
hồng hoang
đại ngàn/ l
đá” (Hồn c
Vớ

cuối cảnh,
suối, núi ca
viên đá cu
trong đá cu
đời, những
hình hài s
hồn, sắc th
ẩn hiện tr
đá cuối đ
nguyên); h

Tạp bút

Nhớ mùa

Duy Xuân

Ngồi trong nhà nhìn trời qua cửa sổ, trong khi trời sắp se lạnh của phố núi Ban Mê, tôi bỗng thấy nhớ da diết mùa đông nơi quê hương xứ Nghệ của mình.

Đó là mùa đông của những năm tuổi thơ. Thu đã trút xuống những chiếc lá vàng cuối cùng trên cây xoan già trước ngõ. Gió bắc ràn rạt ngoài đồng, lướt qua bia làng rồi xào xạc quanh bụi chuối sau nhà. Trời trở rét. Người lớn đi làm đồng, trẻ con đi học, đi chăn trâu, chăn bò bắt đầu cảm nhận được cái tê buốt của giá lạnh mùa đông. Những làn mưa bụi, những cơn mưa phùn trải suốt ngày đêm, không nặng hạt mà cứ miên man thấm lạnh. Từng hạt mưa bé nhỏ những đủ làm cho áo quần ẩm ướt, đủ để khiến khói bếp chùng xuống, bỏ chậm chạp trên mái tranh đắm nước. Cả không gian chìm trong màu xám xịt của bầu trời khiến cho ngọn núi Trét bên dòng Lam ngày thường trông ngạo nghễ trước mặt làng là thế, giờ cũng trở nên xa xôi, mờ ảo.

Ngày ấy, với nhiều người dân quê tôi, áo bông, giày tất, mũ mao chống rét là

những thứ xa
chỉ vài cánh á
học, đi chăn b
khá hơn. Áo m
nón lá, cứ gọi
người dân qu
mà bây giờ hi
nổi tiếng ở nh
thường được
thời 1.0. Đó là
chống lại gió
một cách hữu
nhà. Bọn trẻ
nhờn nhờ g
ráo, áo tơi qu
khác gì tổ kén
rét vì thế cũng

Mùa đông
sự khắc nghiệ
tranh vách n
liếp như dùi n
Đầu hôm, cơn
quần nơi gian
khúc củi gộc
rực. Sức nóng
sự sum vầy và
bớt đi cái rét
bếp lửa cũng
thì có hạn, cò

Dòng Kiến Giang chảy qua vùng quê Lê Thủy nhìn từ trên cao. Ảnh: X. Dũng



Mãi miết lặng tìm “Hồn cao nguyên”

(Đọc tập thơ “Hồn cao nguyên” của nhà thơ Đăng An, Nxb Hội Nhà văn, 2025)

Nguyễn Phương Hà

ạ hoang); “Rong chơi
rừng/ Sương sa gió lặng
a/ Trăng xanh sà xuống
rồi bên bếp lửa đậm đà
Tình trăng đêm rừng).
ơ Đăng An, thiên nhiên,
rừng, sông suối hiện lên
sinh thể có hồn, hòa vào
văn hóa của con người:
ru vọng mãi thác reo
khúc cổng chiêng hoan
/ đêm nhà dài bập bùng
bếp lửa/ các thần linh
y/ từ đỉnh trời Yang Lắc/
Hồn cao nguyên). Hồn
hiện lên với những hình
oạt văn hóa, những địa
ể: “Không có nước giàng
ổ Jơn Tú không bao giờ
Ea Yông chảy mãi giữa
(Hồn cao nguyên). Đó
hình ảnh “nghệ nhân tạc
gỗ/ nét hồn nhiên tự thuở
/ nghe âm vang nắng gió
nh canh thác reo mời gọi
ao nguyên).

n say mê đặc biệt về đá
nhà thơ đi khắp sông
o, bờ biển để tìm những
i độc đáo. Anh tìm thấy
ội hình ảnh những cuộc
g phận người, những
i sống, rung động tâm
ái tâm linh: “Bóng người
ong mây/ Thoảng nghe
u đây tự tình” (Tình cao
oặc: “Người đến với ta

hay ta tìm được người/ duyên phận
hình hài suiseki nuốt nà kiêu hãnh/
linh thiêng thông điệp niềm tin/ trái
đất sinh sôi xứ sở phồn sinh/ chứa
chất những thân phận con người”
(Xanh mãi xứ phồn sinh).

Yêu thiên nhiên, khao khát tìm
vẻ đẹp của văn hóa Tây Nguyên,
người đọc bắt gặp tác giả nhiều khi
buông thả hồn thơ đắm say, phiêu
bồng giữa bao la: “đêm cổng chiêng
bập bùng lửa trại/ vòng xoang tròn
hay bầu trắng em/ anh chưa tìm về
được nửa vầng trăng/ gặp lại em
vòng xoang đêm rằm/ men rượu cần
trên đôi trắng treo” (Tiếng chiêng
tìm nửa vầng trăng). Chất đắm say
phiêu bồng ấy đã tạo ra những hình
ảnh bay bổng với nhiều liên tưởng
hư thực: “nắng cao nguyên/ đóng gói
cơn đông lốc chiều bất chợt/ em xách
theo anh lưng lửng giữa trời/ hai thân
phận mặc dòng đời bốn cột/ run rẩy
rong rêu/ mơn man gió bụi/ chung
tình” (Gió bụi lâu thơ).

Điểm nổi bật trong tập thơ là cảm
hứng phồn sinh xuyên suốt. Đó là
cảm hứng về sự sống hữu hình lẫn vô
hình, sự sống cụ thể, phong phú và
bất diệt, là sức sống tự nhiên, sống đầy
đủ, thỏa thuê. Nhìn vào thiên nhiên
cảnh vật, con người, ở đâu nhà thơ
cũng thấy sự sinh sôi nảy nở, vạn vật
đẩy sức trẻ, sức xuân: “Trẻ con mồm
mồm tung tăng nhảy múa/ nam nữ
phồng phao yêu nhau ngọt ngào/ đàn
ông đàn bà quần quýt tính giao/ sự

mệnh tồn tại đất trời hoàn mỹ/ ngất say
men rượu ái tình” (Xanh mãi xứ phồn
sinh). Những biểu tượng cặp đôi xuất
hiện với tần suất khá dày đặc trong tập
thơ: “Anh” - “em”, “gió” - “mây”, “tiếng
chiêng” - “ánh trăng”, “cổng chiêng” -
“ay ray”, “ché tuk” - “ché tang”, “rượu
cần” - “nhảy múa”... Sự vật cũng như
con người cứ hòa quyện, quấn quýt,
giao hòa, gọi nên ấn tượng nồng nã
phồn thực: “Anh hôn em cho mùa
xuân nảy lộc/ Anh hôn em cho mùa hạ
lá xanh/ Anh hôn nữa lá vàng thu thồn
thức/ Mà vẫn hôn mặc giá lạnh đông
về” (Nụ hôn). Cảm hứng phồn sinh
cũng là biểu hiện niềm yêu mến, niềm
tin mãnh liệt vào sự sống bất diệt.

Thơ Đăng An giàu cảm xúc chân
thật, nồng nàn và sôi nổi. Phần lớn
anh viết thơ tự do, lẫn đôi bài lục bát.
Kết cấu đơn giản, chủ yếu xây dựng
hình tượng thơ theo mạch cảm xúc.
Ngôn hình thơ giàu hình ảnh sinh
động, kết hợp những hình ảnh giác
quan và hình ảnh gợi ra từ tâm tưởng.
Nhịp điệu thơ phong phú, nhiều
vần, có những bài thơ mang âm điệu
kể khan hay bài cúng của đồng bào
dân tộc thiểu số địa phương. Ngôn
ngữ thơ bình dị, đôi chỗ còn nôm
na, dễ dãi, chưa được chắt lọc, tinh
luyện. Song, nhìn chung “Hồn cao
nguyên” là một tác phẩm khá thành
công, một bước phát triển đáng ghi
nhận của thơ Đăng An, cũng là đóng
góp có ý nghĩa đối với thơ ca Đắc
Lắc hiện nay.

Đông quê hương

xi. Người lớn đi làm đồng
o mồng manh. Bọn trẻ đi
ò hay cắt cỏ cũng chẳng
manh, chân trần, đầu đội
là lạnh cóng. Cũng may,
ê còn có một “bảo bối”
ếm gặp. Ấy là chiếc áo tơi
ững vùng quê xứ Nghệ -
í như mái nhà di động...
vật dụng giúp con người
rét cũng như mùa nắng
hiệu nhất mỗi khi ra khỏi
đi chăn bò, thả cho chúng
n cỏ, rồi thì tìm chỗ cao
ng cỏ che kín người, chẳng
khổng lồ ủ lấy hơi ấm, cái
vội bột đi ít nhiều.
xứ Bắc về đêm mới thật
t. Gió rít quanh nhà mái
lũa, giá rét luôn qua khe
hẹn chích vào da vào thịt.
n nước xong, cả nhà quây
u bếp chật chội, khi mấy
tích trữ từ hồi hè, đã đỏ
của lửa bếp, hơi ấm của
tình yêu thương làm dịu
cắt da cắt thịt. Nhưng rồi
tàn, mà củi đước để sưởi
n phải để dành cho đêm

mai, đêm kia... Thế cho nên, ngày đông
tháng giá, nhà nhà đều đi ngủ sớm.
Tám bảy tám giờ tối mọi người đã lên
giường, lót ổ. Đây là lúc cái rét thẳng
thể. Ở rơm, chiếu manh, chăn chiên
không thắng nổi giá rét. Suốt đêm cái
ngủ chập chờn bởi lưng thì lạnh buốt,
chân tay tê dại.

Những sáng mùa phùng giá rét, mẹ tôi
đội nón mặc áo tơi đi chợ sớm. Quảng
đường xuống chợ Liêu dài ba cây số,
chạy dọc chân đê. Đường trơn, mưa gió,
chân trần bám đất nhưng các bà, các
chị vẫn phải đi, cặm cuội, mãi miết. Xế
trưa về chợ, người nào người nấy nách
trịu hồng chiếc mũng với đủ món: bó chè
xanh, mỡ rau, mỡ cá, khoai vỏ chay
để ăn trâu. Và không thể thiếu một chút
quà quê cho bọn trẻ: con tò he, khúc sắn
đây hay cái bánh ú còn ấm hơi. Cả nhà
chờ cơm với những món ăn giản dị mà
ngon lành một cách đặc biệt trong cái rét
căm căm của mùa đông. Nồi canh rau
cải bốc khói, thêm vài lát gừng, húp đến
đâu nghe hơi ấm tỏa ra đến đó. Bữa cơm
quê mộc mạc mà như gom hết được cái
ấm áp của tình đất, tình người qua bàn
tay khéo léo của mẹ.

Những ngày đông không thể nào

quên tiếng gà gáy óc eo mỗi sớm tinh
sương khi mọi người đang mơ màng
trong giấc ngủ, báo hiệu một ngày làm
việc mới lại bắt đầu trong cái rét cắt da
cắt thịt. Bọn trẻ chúng tôi vẫn đội mưa
đội gió đến trường, tay chân tê cóng, môi
nứt nẻ, mũi đỏ bừng, miệng thổi phù phù
cho hơi ấm len vào mấy ngón tay. Lớp
học trong chiến tranh dựng tạm bằng
tre nửa lợp tranh rá hoặc lá mía, bốn
phía gió lùa. Đứa nào đứa nấy đánh vật
với cái rét khiến con chữ trên trang vở
cũng run run, nghiêng ngả. Nhưng dầu
vất vả, chúng tôi vẫn cười, vẫn nô đùa
giữa giá rét, như thể tuổi thơ có lớp áo
vô hình che chở.

Xa quê đã mấy chục năm, sống giữa
vùng đất cao nguyên đầy nắng gió, mỗi
khi Buôn Ma Thuật trở trời se lạnh,
lòng tôi lại bồi hồi nhớ về mùa đông cổ
hương. Thời gian có thể cuốn đi nhiều
thứ, nhưng không thể cuốn đi hơi ấm
của bếp lửa quê nhà, dáng hình mẹ về
chợ trong mưa phùng gió bắc hay nụ cười
tỏa hơi ấm của con trẻ nơi lớp học gió
lùa.

Mùa đông ấy mãi là niềm thương
miên nhớ để mỗi người con xa xứ tìm
về chốn bình yên mang tên: quê hương.



Phan Văn Vinh

Thấp khung màu mùa xuân

Ngọn gió lành

Từ đỉnh trời sơn nguyên bao la

Rung lên giai điệu lam xanh

Phổ vào xuân, dịu nắng giao mùa

Chiếc lá khô ngập ngừng trời không

Mang ngày cũ mùa đông xa khuất

Tháng Giêng non đón nắng xuân hồng

Suối ấm núi đồi, ngan ngát hương

Này em, mai anh đào hé nụ

Bên suối, dáng hoa soi nắng tơ trời

Thung lũng sâu, cỏ mượt sinh sôi

Phổ núi tràn sự sống

Làn tóc ai đuộm hương bồ kết

Nắng xuân thì thơm thảo lối em qua

Tiếng mùa đi trên đồi hoa thắm

Thấp sáng khung màu mùa xuân

Từ Dạ Linh

Biển gọi giấc mơ em

Câu thơ vô lễ biển hình

Em xa ngai ngái

Phía bình minh lên.

Cửa lòng biển dội vào đêm

Giấc mơ mộng mị

Giấc em tròn đầy.

Đêm qua chỉ mình ta say

Em ngồi cười nụ

Ngất ngây tình nồng.

"Làm sao về được mùa đông"(*)

Em đừng hát nữa

Mênh mông sóng đời.

Dong buồm

Thuyền cứ ra khơi

Mênh mông

Sóng hát những lời biển xanh.

Thuyền nan sóng cả

Chòng chành

Một vùng kỷ niệm

Xây thành giấc mơ.

Mai này thuyền sẽ cập bờ

Hỏi rằng, ai có mong chờ dáng ai.

Này em má đỏ hây hây

Em về ngày tháng có đầy mơ xa.

(*): Lời bài hát "Nỗi nhớ mùa đông"
của nhạc sĩ Phú Quang

ĐỒNG HÀNH với thanh niên lập nghiệp

Vân Anh

Từ sự tư vấn, định hướng nghề nghiệp cũng như hỗ trợ kết nối cơ hội việc làm của Câu lạc bộ Hướng nghiệp thanh niên (CLB) trực thuộc Ủy ban Hội LHTN Việt Nam tỉnh, nhiều bạn trẻ đã tìm được hướng đi phù hợp, tự tin lựa chọn con đường lập nghiệp.

Tiếp sức ước mơ vươn xa

Sau khi tốt nghiệp lớp 12, với mong muốn sớm ổn định cuộc sống và có điều kiện phụ giúp gia đình, em Trần Xuân Thành (xã Tân Tiến) đã chủ động tìm đến CLB để được tư vấn, định hướng về các chương trình xuất khẩu lao động. Tại đây, Thành được các thành viên CLB cung cấp thông tin về thị trường lao động nước ngoài, những yêu cầu, điều kiện phù hợp với năng lực và hoàn cảnh của bản thân. Sau quá trình tìm hiểu, cân nhắc kỹ lưỡng, Thành quyết định chọn sang Hàn Quốc làm việc, với kỳ vọng có việc làm và thu nhập ổn định lâu dài.

Hiện Thành tham gia lớp học tiếng Hàn cùng các khóa rèn luyện kỹ năng giao tiếp, tác phong làm việc và kỷ luật lao động do CLB tổ chức. Đây được xem là hành trang quan trọng giúp thanh niên

này từng bước đáp ứng các yêu cầu khắt khe của chương trình xuất khẩu lao động. Chia sẻ về quá trình chuẩn bị cho hành trình sắp tới, Thành cho biết: “Thấy nhiều người đi xuất khẩu lao động có được nguồn vốn để hỗ trợ gia đình nên em chọn con đường này. Thời gian qua, em được các anh chị trong CLB hướng dẫn các kỹ năng giao tiếp, hỗ trợ học thêm tiếng Hàn. Với những kiến thức đã học được, em tin tưởng mình sẽ đủ điều kiện sang Hàn Quốc làm việc và có thu nhập ổn định”.

Đồng hành cùng thanh niên trong quá trình chuẩn bị hành trang hội nhập, đội ngũ giáo viên, báo cáo viên của CLB luôn thể hiện tinh thần trách nhiệm, sự tâm huyết và đồng hành sát sao với từng học viên. Không chỉ trực tiếp giảng dạy, các thầy cô còn thường xuyên theo dõi quá trình học tập, kịp thời động viên, tháo gỡ những khó khăn mà thanh niên gặp phải trong quá trình chuẩn bị tham gia chương trình xuất khẩu lao động.

Anh Vi Văn Bộ, giáo viên tiếng Hàn cho biết: “Với những kiến thức và kinh nghiệm tích lũy trong thời gian học tập, làm việc tại Hàn Quốc, tôi mong muốn truyền đạt cho các bạn không chỉ ngôn ngữ mà còn cả kỹ năng mềm, tác phong công nghiệp, ý thức kỷ luật và sự hiểu biết về văn hóa, pháp luật của nước sở tại. Qua đó

Thành viên Câu lạc bộ Hướng nghiệp tư vấn, giới thiệu các đơn vị có chức năng xuất khẩu lao động uy tín cho thanh niên.

Ảnh: V. Anh



giúp các bạn có đủ nền tảng, sự tự tin và kinh nghiệm thực tế để tham gia kỳ thi EPS, đáp ứng các điều kiện cần thiết khi sang Hàn Quốc học tập, làm việc, từng bước hội nhập môi trường lao động quốc tế”.

“Cầu nối” việc làm cho thanh niên

Anh Nguyễn Thanh Đông, Chủ nhiệm CLB cho hay, CLB ra đời từ năm 2023, trong bối cảnh nhu cầu tư vấn nghề nghiệp, tìm kiếm việc làm của thanh niên ngày càng gia tăng. Đặc biệt, tại các địa bàn vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số, nhiều thanh niên còn gặp khó khăn trong việc tiếp cận thông tin thị trường lao động và định hướng nghề nghiệp phù hợp.

Xác định rõ vai trò, nhiệm vụ, CLB đã chủ động triển khai nhiều hoạt động hướng nghiệp sát với thực tiễn, tập trung vào tư vấn lựa chọn nghề, định hướng học nghề, xuất khẩu lao động, đào tạo kỹ năng mềm và ngoại ngữ; đồng thời tuyên truyền các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước về lĩnh vực lao động - việc làm.

Song song với đó, CLB tích cực kết nối với các ngành chức năng, chính quyền địa phương, doanh nghiệp trong và ngoài tỉnh, các đơn vị có chức năng xuất khẩu lao động uy tín nhằm mở rộng cơ hội việc làm cho đoàn viên, thanh niên và người lao động. Qua quá trình hoạt động, nhiều mô hình hỗ trợ đã phát huy hiệu quả, giúp thanh

niên có thêm thông tin, lựa chọn hướng đi phù hợp với năng lực, điều kiện của bản thân.

Đến nay, CLB đã thu hút hơn 80 thành viên tham gia sinh hoạt thường xuyên và tham gia tổ chức các hoạt động hỗ trợ, định hướng, tạo cơ hội phát triển về nghề nghiệp, việc làm cho hội viên, thanh niên, quân nhân xuất ngũ.

Thông qua các chương trình, mỗi năm có hơn 200 thanh niên trên địa bàn tỉnh được tư vấn, hỗ trợ tìm kiếm việc làm, trong đó có không ít thanh niên dân tộc thiểu số. Kết quả này góp phần tích cực vào công tác giải quyết việc làm, giảm tỷ lệ thất nghiệp và nâng cao thu nhập cho thanh niên địa phương.

Đời buýt!

Hoàng Tuyết

Đắk Lắk từng được biết đến là một trong những địa phương tiên phong trong công tác xã hội hóa hoạt động vận tải hành khách công cộng bằng xe buýt. Suốt hai thập kỷ, xe buýt đã đồng hành cùng bao thế hệ học sinh, sinh viên đến trường, người dân từ trung tâm phố thị đến các xã vùng sâu, vùng xa trên địa bàn tỉnh. Nhưng giờ đây, khi đứng trước những trạm chờ vắng bóng xe, người ta không khỏi tiếc nuối cho một “đời buýt” đang dần lùi vào dĩ vãng.

Với người dân Đắk Lắk, xe buýt không chỉ đơn thuần là những chuyến xe đi - về, mà đã trở thành một phần của ký ức, một mảnh ghép cuộc sống đông đầy kỷ niệm. Trên vùng đất cao nguyên rộng lớn, nơi khoảng cách giữa các địa phương vốn là rào cản, xe buýt xuất hiện như một giải pháp cứu cánh. Nó không chỉ giúp việc dịch chuyển giữa các buôn làng và phố thị trở nên thuận tiện, mà còn góp phần quan trọng trong việc tháo gỡ gánh nặng chi phí, mang lại cơ hội đi lại giá rẻ cho hàng ngàn người dân.



Những chiếc xe buýt lưu thông trên đường Lê Hồng Phong, phường Buôn Ma Thuột là hình ảnh quen thuộc của bao thế hệ học sinh. Ảnh: H. Tuyết

Khi các tuyến buýt thưa dần, không ít người cảm thấy hụt hẫng và tiếc nuối. Anh Nguyễn Văn Bình, một người dân sống tại phường Buôn Ma Thuột nhưng công tác tại địa bàn huyện Lắk (cũ), không giấu được sự tiếc nuối khi phải chia tay phương tiện đã gắn bó với mình trong thời gian dài. Trong suốt nhiều năm, xe buýt là phương tiện anh tin tưởng lựa chọn để di chuyển từ nhà đến nơi làm việc và ngược lại. Hơn 2 năm nay, khi tuyến xe buýt Buôn Ma Thuột - Lắk chính thức dừng hoạt động, anh Bình buộc phải chuyển sang sử dụng xe dịch vụ. Anh chia sẻ đầy trăn trở, dù xe buýt không tiện lợi bằng xe dịch vụ về mặt thời gian, nhưng đó luôn là ưu

tiên hàng đầu của anh nhờ giá cả phải chăng, không có tình trạng vòng vo đón trả khách tùy tiện. Khi xe buýt ngừng hoạt động, anh cảm thấy buồn.

Từng xem xe buýt là phương tiện di chuyển suốt thời sinh viên để vượt quãng đường 30 km từ nhà đến giảng đường, chị Nguyễn Thị Lan (xã Ea Knuéc) cũng không tránh khỏi sự hụt hẫng khi tuyến xe quen thuộc này không còn hoạt động.

Ông Phạm Văn Mạnh, Chủ tịch Hiệp hội Vận tải ô tô Đắk Lắk - người trực tiếp kinh doanh vận tải xe buýt nhìn lại chặng đường phát triển của hoạt động vận tải này với nhiều tiếc nuối. Ông chia sẻ rằng, năm 2005, là

thời điểm Đắk Lắk thực hiện bước đi đột phá khi mạnh dạn tiên phong xã hội hóa, chính thức đưa những chuyến xe buýt đầu tiên đi vào hoạt động. Vào giai đoạn phát triển khoảng năm 2012, chỉ riêng khu vực phía Tây của tỉnh đã có tới 300 chiếc xe buýt hoạt động, phủ kín từ thành thị đến những buôn làng xa xôi nhất của tỉnh. Tuy nhiên, cơn lốc của các phương tiện cá nhân, cùng với sự thay đổi trong thói quen của người dân trong những năm qua đã đẩy hoạt động của xe buýt vào thế khó. Đến thời điểm hiện tại, con số này đã sụt giảm nghiêm trọng, chỉ còn chưa đầy 100 chiếc, song hoạt động cầm chừng. Thậm chí sau thời gian dài gồng gánh, nhiều tuyến buýt đã buộc phải dừng hoạt động, đơn cử như các tuyến nối Buôn Ma Thuột đi các huyện Lắk, Krông Ana, Ea Kar, M'Drăk (cũ).

Tình trạng này không chỉ khiến các doanh nghiệp, hợp tác xã phải ngậm ngùi thanh lý phương tiện để cắt lỗ, mà còn đẩy hàng trăm tài xế, nhân viên soát vé vào cảnh thất nghiệp.

Sự thăng trầm của xe buýt không chỉ là sự trăn trở của những người trong ngành vận tải mà còn là sự chông chênh của những người lao động phải rời xa vô lăng. Khi những trạm chờ vắng bóng xe cũ thừa dấn, câu hỏi về tương lai của vận tải công cộng tỉnh nhà vẫn còn bỏ ngõ.

Tìm hiểu về bầu cử đại biểu Quốc hội và bầu cử đại biểu HĐND các cấp(*)

(Tiếp theo)

Câu 19. Thế nào là người được giới thiệu ứng cử và thế nào là người tự ứng cử?

Người được giới thiệu ứng cử là cán bộ, công chức, viên chức, sĩ quan lực lượng vũ trang hoặc người lao động tiêu biểu, xuất sắc đang công tác tại các cơ quan nhà nước, tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội, đơn vị sự nghiệp công lập, đơn vị vũ trang nhân dân hoặc thành viên tiêu biểu của tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức xã hội, người của thôn, tổ dân phố bảo đảm đủ tiêu chuẩn, điều kiện ứng cử ĐBQH, ứng cử đại biểu HĐND theo quy định của Luật Tổ chức Quốc hội, Luật Tổ chức chính quyền địa phương và được các cơ quan, tổ chức, đơn vị hoặc thôn, tổ dân phố (đối với ứng cử đại biểu HĐND cấp xã) lựa chọn theo thủ tục nhất định để giới thiệu ra ứng cử ĐBQH, ứng cử đại biểu HĐND và đã hoàn thành việc nộp hồ sơ ứng cử theo đúng quy định của Luật Bầu cử ĐBQH và đại biểu HĐND.

Người tự ứng cử là người tự thấy mình có đủ tiêu chuẩn của ĐBQH hay đủ tiêu chuẩn của đại biểu HĐND theo quy định của Luật Tổ chức Quốc hội, Luật Tổ chức chính quyền địa phương, có nguyện vọng ứng cử ĐBQH hoặc ứng cử đại biểu HĐND và đã hoàn thành việc nộp hồ sơ ứng cử theo đúng quy định của Luật Bầu cử ĐBQH và đại biểu HĐND.

Câu 20. Người ứng cử phải đáp ứng các tiêu chuẩn nào?

Người ứng cử ĐBQH, đại biểu HĐND phải đáp ứng các tiêu chuẩn của ĐBQH, tiêu chuẩn của đại biểu HĐND quy định tại Luật Tổ chức Quốc hội và Luật Tổ chức chính quyền địa phương.

Theo quy định của các luật nói trên

thì ĐBQH, đại biểu HĐND phải có các tiêu chuẩn sau đây:

- Trung thành với Tổ quốc, Nhân dân và Hiến pháp, phấn đấu thực hiện công cuộc đổi mới, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh;

- Có một quốc tịch là quốc tịch Việt Nam;

- Có phẩm chất đạo đức tốt, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, gương mẫu chấp hành pháp luật; có bản lĩnh, kiên quyết đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, mọi biểu hiện quan liêu, hách dịch, cửa quyền và các hành vi vi phạm pháp luật khác;

- Có trình độ văn hóa, chuyên môn, có đủ năng lực, sức khỏe, kinh nghiệm công tác và uy tín để thực hiện nhiệm vụ ĐBQH, đại biểu HĐND;

- Liên hệ chặt chẽ với Nhân dân, lắng nghe ý kiến của Nhân dân, được Nhân dân tín nhiệm;

- Có điều kiện tham gia các hoạt động của Quốc hội, hoạt động của HĐND;

Người tự ứng cử, người được giới thiệu ứng cử đại biểu HĐND của địa phương nào thì phải là người đang cư trú hoặc công tác thường xuyên ở địa phương đó.

Người được giới thiệu ứng cử ĐBQH, đại biểu HĐND các cấp đang công tác tại cơ quan Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, tổ chức chính trị - xã hội, đơn vị sự nghiệp công lập, doanh nghiệp nhà nước phải bảo đảm các tiêu chuẩn chung theo quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước và đáp ứng các tiêu chuẩn, điều kiện sau:

(1) Là cán bộ, công chức, viên chức, người lao động tiêu biểu;

(2) Có uy tín, năng lực trong thực hiện và tuyên truyền, vận động có hiệu quả quần chúng nhân dân thực hiện

tốt các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước;

(3) Có tư tưởng, bản lĩnh chính trị vững vàng, tuyệt đối trung thành với lợi ích của Đảng, Nhà nước và của Nhân dân; kiên quyết đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, Hiến pháp và pháp luật của Nhà nước;

(4) Có phẩm chất đạo đức, lối sống gương mẫu, trong sáng; thực hiện nghiêm quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước, nguyên tắc tập trung dân chủ, tự phê bình và phê bình; có ý thức tổ chức kỷ luật và tinh thần trách nhiệm cao trong công việc, giữ gìn đoàn kết nội bộ; cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; kê khai tài sản, thu nhập trung thực, minh bạch, không cơ hội, tham vọng quyền lực, cục bộ, bè phái, tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, “lợi ích nhóm”... Không để vợ, chồng, con, người thân lợi dụng chức vụ, quyền hạn để trục lợi;

(5) Có năng lực cụ thể hóa và tổ chức thực hiện hiệu quả chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; có tư duy đổi mới, tầm nhìn, phương pháp làm việc khoa học; có khả năng tư duy, phân tích, tổng hợp, đề xuất xây dựng chính sách pháp luật khả thi, hiệu quả; giám sát việc thực hiện chính sách pháp luật tại địa phương, đơn vị, nơi ứng cử ĐBQH, HĐND; nói đi đôi với làm, năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đương đầu với khó khăn, thách thức, dám hy sinh vì lợi ích chung, vì nước, vì dân; có thành tích, kết quả công tác và “sản phẩm” cụ thể trong địa bàn, lĩnh vực công tác được giao;

(6) Có trình độ chuyên môn, lý luận chính trị, quản lý nhà nước đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ được giao và theo quy định của Đảng, Nhà nước; có trình độ tin học, ngoại ngữ cần thiết và phù hợp. Không giới thiệu, đưa vào danh

sách ứng cử người có biểu hiện cơ hội chính trị, tham vọng quyền lực; có tư tưởng cục bộ, bảo thủ, trì trệ; đang bị điều tra, thanh tra, kiểm toán, kiểm tra khi có dấu hiệu vi phạm; người đứng đầu các cơ quan, tổ chức, đơn vị để xảy ra vụ án, vụ việc tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, mất đoàn kết. Cán bộ có vi phạm khuyết điểm hoặc bị thi hành kỷ luật trong nhiệm kỳ 2021 - 2026; cán bộ có người thân vi phạm pháp luật thực hiện theo Kết luận số 165-KL/TW ngày 7/6/2025 của Bộ Chính trị về định hướng thực hiện công tác cán bộ đối với cán bộ có vi phạm, khuyết điểm hoặc bị thi hành kỷ luật; cán bộ có người thân vi phạm pháp luật. Đối với những trường hợp vi phạm tiêu chuẩn chính trị, thực hiện theo Quy định của Bộ Chính trị về một số vấn đề về bảo vệ chính trị nội bộ Đảng. Kiên quyết không để lọt những người không xứng đáng, những người chạy chức, chạy quyền ứng cử vào Quốc hội, HĐND các cấp.

Quan tâm, giới thiệu chuyên gia đầu ngành về khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, công nghiệp công nghệ cao; luật gia giỏi có uy tín, am hiểu sâu về pháp luật quốc tế; doanh nhân xuất sắc, tâm huyết với sự nghiệp cách mạng của Đảng và Nhân dân.

Ngoài các tiêu chuẩn chung nói trên, người được giới thiệu ứng cử để làm ĐBQH hoạt động chuyên trách, đại biểu HĐND hoạt động chuyên trách còn cần đáp ứng thêm một số tiêu chuẩn cao hơn về trình độ chuyên môn, vị trí công tác đang đảm nhiệm, về tình hình sức khỏe và độ tuổi ứng cử, tái cử (nêu cụ thể tại Hướng dẫn số 36-HD/BTCTW ngày 9/9/2025 của Ban Tổ chức Trung ương).

(Còn nữa)

(*) Xem từ số Báo Đắk Lắk Cuối tuần ra ngày 30/11/2025

Hiệu quả trong công tác rà soát, quyết định áp dụng, bãi bỏ văn bản quy phạm pháp luật

Phan Hiến

Trước khi hợp nhất, tỉnh Đắk Lắk (cũ) và tỉnh Phú Yên (cũ) đều có hệ thống văn bản quy phạm pháp luật (QPPL) riêng của mỗi tỉnh với rất nhiều văn bản có nội dung, phạm vi điều chỉnh tương đồng nhưng lại khác nhau về nội dung cụ thể. Bên cạnh đó, mỗi tỉnh cũng có khá nhiều văn bản riêng, mang tính đặc thù địa phương. Khi nhập chung thành một tỉnh, nguy cơ xung đột pháp lý, chồng chéo trong áp dụng là khó tránh khỏi.

Do đó, vấn đề đặt ra sau sắp xếp tỉnh không chỉ là kiện toàn tổ chức bộ máy, điều chuyển nhân sự mà đặc biệt quan trọng là việc xác định văn bản nào tiếp tục được áp dụng, văn bản nào cần bãi bỏ để bảo đảm sự thống nhất của hệ thống pháp luật trên địa bàn tỉnh mới. Nhận thức rõ tính cấp bách của nhiệm vụ này, Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh đã chỉ đạo Sở Tư pháp chủ trì, cùng các sở, ban, ngành

khẩn trương rà soát toàn bộ hệ thống văn bản QPPL của hai tỉnh Đắk Lắk và Phú Yên trước đây; trên cơ sở đó, tham mưu cơ quan có thẩm quyền quyết định áp dụng, bãi bỏ văn bản.

Kết quả, thời gian qua, HĐND, UBND tỉnh đã ban hành 12 nghị quyết, 13 quyết định để quyết định việc áp dụng, bãi bỏ theo từng lĩnh vực quản lý nhà nước và 1 nghị quyết, 3 quyết định để quyết định áp dụng, bãi bỏ riêng; với các văn bản QPPL thuộc các lĩnh vực tư pháp, khoa học và công nghệ, nông nghiệp và môi trường, nội vụ, tài chính... và các lĩnh vực chuyên ngành khác. Qua đó, tỉnh đã quyết định áp dụng thống nhất đối với 317 văn bản (92 nghị quyết, 225 quyết định); bãi bỏ 375 văn bản (105 nghị quyết, 262 quyết định, 8 chỉ thị).

Việc quyết định áp dụng, bãi bỏ văn bản QPPL đã khắc phục tình trạng chồng chéo, lẫn lộn trong áp dụng pháp luật; thiết lập môi trường cạnh tranh bình đẳng, mọi người dân và doanh nghiệp tiếp cận và thụ

hưởng chính sách như nhau; ổn định hoạt động của cơ quan nhà nước, hạn chế sai sót trong thực thi. Bên cạnh đó, việc lựa chọn áp dụng những văn bản phù hợp, tiến bộ của hai tỉnh trước đây còn phát huy giá trị tích cực của hệ thống chính sách đã có, tránh tình trạng ban hành văn bản mới tràn lan hoặc bãi bỏ một cách cơ học gây phát sinh xáo trộn, không cần thiết, qua đó, tiết kiệm kinh phí chi cho công tác xây dựng và ban hành văn bản QPPL.

Không chỉ dừng lại ở giải quyết vấn đề trước mắt, hoạt động rà soát, quyết định áp dụng, bãi bỏ văn bản còn là bước khởi đầu quan trọng cho mục tiêu xây dựng hệ thống thể chế đồng bộ, hiện đại trong giai đoạn phát triển mới của tỉnh. Từ việc xử lý các văn bản chuyển tiếp, các cơ quan chuyên môn đã xác định được khoảng trống pháp lý, sự bất cập trong chính sách hiện hành, làm cơ sở để xuất ban hành mới hoặc sửa đổi các văn bản QPPL phù hợp với điều kiện, yêu cầu thực tiễn của tỉnh sau sắp xếp.

MONG CHỜ bước chuyển mình thật sự của thể thao Việt Nam

Nhìn lại năm 2025, qua những con số và thành tích đạt được, có thể khẳng định thể thao Việt Nam (TTVN) đã trải qua một năm “bận rộn và hiệu quả”.

Đông Nghi

1 Tại SEA Games 33, TTVN đã hoàn thành đầy đủ các mục tiêu đặt ra: giữ vững vị thế top 3 khu vực, khẳng định thể mạnh ở các môn Olympic và quan trọng hơn: thể hiện hình ảnh một đoàn thể thao chuẩn mực, fairplay, kỷ luật và chuyên nghiệp để đi xa hơn. Ngoài kết quả đạt chỉ tiêu, thành tích này là sự khẳng định cho bản lĩnh duy trì vị thế giữa cuộc chuyển giao thế hệ của thể thao nước nhà trong gần một thập kỷ qua.

Dẫu vậy, SEA Games 33 cũng cho thấy rõ ràng những hạn chế nhất định trong năng lực dự báo, trong công tác chuẩn bị và cả sự “hụt hơi” ở một số môn thể mạnh. Golf, juditsu, judo, bắn cung, xe đạp, cử tạ, bóng rổ 3x3, futsal nam không đạt chỉ tiêu. Những thất bại ấy là lời cảnh tỉnh cần thiết để TTVN nhìn lại chính mình, từ tuyển chọn vận động viên (VĐV), mô hình huấn luyện đến việc đánh giá đối thủ.

Sự sa sút phong độ không đơn thuần nằm ở yếu tố kỹ

thuật mà còn ở sự thích nghi với xu hướng huấn luyện hiện đại. Các quốc gia trong khu vực đã chuyển mạnh sang mô hình huấn luyện bằng công nghệ - dữ liệu, trí tuệ nhân tạo, phục hồi sinh học. Nếu không kịp bắt nhịp, chúng ta dễ đánh mất ưu thế vốn có.

Tại SEA Games 33, trên 65% Huy chương Vàng của đoàn TTVN đến từ các môn Olympic và trên 80% đến từ các môn ASIAD, một tín hiệu đáng mừng. Tuy nhiên, vấn đề không nằm ở con số mà là khả năng chuyển hóa chúng thành huy chương ASIAD hay suất dự Olympic. Đó mới là thước đo thực sự về tầm vóc của thể thao nước nhà.

2 Thành công của những VĐV trẻ tại SEA Games 33 đã chứng minh rằng nền TTVN không thiếu tài năng. Điều cần nhất là nền tảng từ hạ tầng cơ sở, ứng dụng công nghệ của thể thao nước nhà phải hiện đại để những tài năng thể thao được phát triển xứng tầm. Để làm được điều đó, TTVN

Bắn súng là bộ môn được đầu tư trọng điểm để có được huy chương tại Olympic.
Ảnh: Đ. Nghi



cần tái cấu trúc hệ thống huấn luyện và chăm sóc VĐV theo hướng chuyên sâu hơn: đầu tư cho y học thể thao, dinh dưỡng, hồi phục, phân tích dữ liệu, tâm lý thi đấu; mở rộng các chương trình tập huấn dài hạn ở môi trường quốc tế; đồng thời sớm triển khai các trung tâm công nghệ thể thao quốc gia, nơi mỗi chỉ số của VĐV đều được theo dõi, phân tích và tối ưu.

Việc đầu tư tập huấn tại các cường quốc thể thao cũng cần được chọn lọc và đi vào thực chất, thay vì những chuyến đi ngắn ngày mang tính hình thức. Nâng cao chế độ, vận động tài

chính để thuê huấn luyện viên nước ngoài giỏi là một chuyện nhưng ở thể thao đỉnh cao, các VĐV phải luôn có được cơ hội trải nghiệm trong một môi trường có đẳng cấp cao. Chúng ta cần những gói đầu tư “đặc hiệu” cho nhóm những VĐV xuất sắc, những người thực sự có khả năng tranh chấp huy chương ở ASIAD hay xa hơn là Olympic.

TTVN đang có một thế hệ VĐV trẻ đầy bản lĩnh, nhiều khát vọng, một hệ thống quản lý, đầu tư cũng đang tái cấu trúc mạnh mẽ. Dấu ấn được tạo lập trong năm 2025 không chỉ là kết

quả của một chu kỳ nỗ lực mà còn là nền móng vững chắc để TTVN bước vào năm 2026 với tâm thế chủ động, tự tin hướng đến những cái đích xa hơn.

Năm 2026 sẽ là năm “bản lề” để TTVN chuyển mình thật sự với tâm thế “dám nghĩ lớn, hành động lớn”. Thay vì đầu tư dàn trải, TTVN sẽ tập trung nguồn lực mũi nhọn cho đấu trường ASIAD 20 tại Nhật Bản, các vòng loại Olympic và các giải đấu quốc tế lớn. Nền tảng đã có, “đường lớn” đã mở, tất cả cùng chờ năng lực chinh phục, bứt phá, vươn tầm của TTVN trong tương lai.

BÓNG ĐÁ VIỆT NAM

Năm bản lề cho chiến lược vươn tầm

Đặng Triều

Năm 2026 được xác định là cột mốc quan trọng trong lộ trình phát triển của bóng đá Việt Nam, là “thời điểm vàng” để củng cố lực lượng, chuẩn bị cho những mục tiêu dài hạn. Theo Liên đoàn Bóng đá Việt Nam (VFF), bóng đá nước nhà đang bước vào một chu kỳ phát triển mới với tư duy đổi mới, bài bản, khoa học và bền vững hơn.

Tái cấu trúc các đội tuyển

Đối với đội tuyển quốc gia nam, năm 2026 không đặt nặng yêu cầu về những thành tích ở các giải đấu, mục tiêu trọng tâm là duy trì sự ổn định, cải thiện thứ hạng trên bảng xếp hạng FIFA, đồng thời từng bước triển khai quá trình chuyển giao thế hệ một cách quyết liệt, có kiểm soát. Đây được xem là giai đoạn chuẩn bị quan trọng, hướng tới vòng loại World Cup 2030, xa hơn là hiện thực hóa giấc mơ World Cup 2034.

Song song với đội tuyển quốc gia, các đội trẻ tiếp tục đóng vai trò then chốt trong chiến lược phát triển chung. Đội tuyển U23 Việt Nam được xác định là lực lượng kế cận, với mục tiêu giành quyền tham dự và thi đấu hiệu quả tại Vòng chung kết U23 châu Á 2026.

Đáng chú ý, việc VFF quyết định

Hoàn thành tốt những nhiệm vụ bản lề trong năm 2026 chính là tiền đề để bóng đá Việt Nam tự tin vươn mình ra biển lớn, hướng đến châu lục và thế giới.

sử dụng đội tuyển U21 tham dự Vòng chung kết U23 châu Á 2026 tại Nhật Bản thay vì lứa U23 +3 như điều lệ, thể hiện rõ sự đột phá mạnh mẽ về mặt tư duy. Vòng chung kết U23 châu Á là đấu trường khắc nghiệt. Việc trao cơ hội cho lứa U21 tham dự sân chơi này, cho thấy VFF không đặt mục tiêu thành tích trước mắt, mà hướng đến việc tạo môi trường cọ xát, giúp các cầu thủ trẻ trưởng thành nhanh hơn, rút ngắn quá trình hòa nhập với bóng đá đỉnh cao.

Đầu tư cho đào tạo trẻ và bóng đá nữ

Trong chiến lược dài hạn, đào tạo trẻ tiếp tục được xác định là yếu tố quyết định sự thành công của bóng đá Việt Nam trong tương lai. Năm 2026, VFF đẩy mạnh các kế hoạch tập huấn dài hạn ở nước ngoài cho các đội tuyển U17, U19



Công tác đào tạo cầu thủ trẻ được xác định là yếu tố quyết định thành công của bóng đá Việt Nam. Trong ảnh: Đào tạo, huấn luyện các cầu thủ trẻ Đắc Lắc tại Trung tâm Huấn luyện và thi đấu thể thao tỉnh. Ảnh: Đ. Triều

và U21, đồng thời chuẩn hóa công tác huấn luyện theo các tiêu chuẩn quốc tế. Việc tăng cường thi đấu giao hữu với các đối thủ mạnh trong khu vực và châu lục sẽ giúp hình thành một thế hệ cầu thủ có tư duy chơi bóng hiện đại, giàu bản lĩnh và khả năng thích ứng cao.

Việc chấp nhận không đặt nặng thành tích ở các giải trẻ để ưu tiên việc cọ xát cho thấy bóng đá Việt Nam đang từng bước thoát khỏi “bệnh thành tích” ngàn hạn. Thay vì chạy theo thành tích, mỗi giải đấu được xem như một nấc thang, bước đệm cần thiết trong hành trình rèn luyện và hoàn thiện của các tài năng trẻ.

Song song với đào tạo trẻ, đội tuyển bóng đá nữ cũng là mục tiêu dài hạn để đầu tư phát triển. Năm 2026, bóng đá

nữ có những mục tiêu mang tính bước ngoặt. Giải vô địch bóng đá nữ châu Á 2026 không chỉ là thước đo năng lực, mà còn là cánh cửa mở ra cơ hội tham dự World Cup nữ 2027. Mục tiêu của đội tuyển nữ là tiếp tục duy trì vị thế trong nhóm đầu khu vực, từng bước thu hẹp khoảng cách về trình độ với các nền bóng đá hàng đầu châu lục.

Để hiện thực hóa mục tiêu này, công tác trẻ hóa đội hình, cải thiện chế độ dinh dưỡng, điều kiện tập luyện và chăm sóc y học thể thao được VFF đặc biệt chú trọng. Việc đầu tư bài bản cho các đội tuyển U17, U19 nữ chính là lời giải cho bài toán kế thừa, bảo đảm sự phát triển ổn định và lâu dài của bóng đá nữ Việt Nam sau những thành công đã đạt được.

Góc nhìn

Hồng Hà

BẢO MẬT DỮ LIỆU trong thời đại số...

1 Từ ngày 1/1/2026, cùng với 5 dự án luật khác, Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân chính thức có hiệu lực.

Được Quốc hội thông qua vào ngày 26/6/2025 và chính thức có hiệu lực từ ngày 1/1/2026, Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân là văn bản pháp lý cao nhất, mang tính toàn diện nhất từ trước đến nay tại Việt Nam về quyền riêng tư.

Luật chia dữ liệu cá nhân thành hai loại với các yêu cầu bảo vệ khác nhau, gồm dữ liệu cá nhân cơ bản (dữ liệu cá nhân phản ánh các yếu tố nhân thân, lai lịch phổ biến, thường xuyên sử dụng trong các giao dịch, quan hệ xã hội, thuộc danh mục do Chính phủ ban hành) và dữ liệu cá nhân nhạy cảm (dữ liệu cá nhân gắn liền với quyền riêng tư của cá nhân, khi bị xâm phạm sẽ gây ảnh hưởng trực tiếp đến quyền, lợi ích hợp pháp của cơ quan, tổ chức, cá nhân, thuộc danh mục do Chính phủ ban hành).

Theo đó, chủ thể dữ liệu cá nhân có quyền được biết về hoạt động xử lý dữ liệu cá nhân; đồng ý hoặc không đồng ý, yêu cầu rút lại sự đồng ý cho phép xử lý dữ liệu cá nhân; xem, chỉnh sửa hoặc yêu cầu chỉnh sửa dữ liệu cá nhân; yêu cầu cung cấp, xóa, hạn chế xử lý dữ liệu cá nhân; gửi yêu cầu phản đối xử lý dữ liệu cá nhân; khiếu nại, tố cáo, khởi kiện, yêu cầu bồi thường thiệt hại theo quy định của pháp luật; yêu cầu thực hiện các biện pháp pháp, giải pháp bảo vệ dữ liệu cá nhân của mình theo quy định của pháp luật.



Kỳ vọng khi Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân được thi hành sẽ là “lá chắn” ngăn chặn tình trạng lộ/lot/mua bán thông tin cá nhân vẫn nhức nhối lâu nay. *Minh họa: AI*

Bên cạnh việc cấm xử lý, sử dụng dữ liệu cá nhân để chống lại Nhà nước CHXHCN Việt Nam, vi phạm an ninh quốc gia, vi phạm pháp luật thì Luật còn cấm tuyệt đối việc mua bán dữ liệu cá nhân với chế tài xử phạt “mạnh tay”. Theo đó, mức phạt tiền tối đa đối với hành vi mua bán dữ liệu cá nhân là 10 lần khoản thu có được từ hành vi vi phạm; mức phạt tiền tối đa đối với tổ chức có hành vi chuyển dữ liệu cá nhân xuyên biên giới là 5% doanh thu của năm trước đó.

Dù luận đang hết sức kỳ vọng khi Luật được thi hành sẽ là “lá chắn” ngăn chặn tình

trạng lộ/lot/mua bán thông tin cá nhân vẫn nhức nhối lâu nay.

2 Trong những ngày qua, cộng đồng mạng xuất hiện một “làn sóng” tẩy chay/rời bỏ mạng xã hội Zalo. Nguyên nhân là, ngay trước thời điểm Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân có hiệu lực, công ty chủ quản của ứng dụng Zalo đã cập nhật điều khoản sử dụng mới, trong đó yêu cầu người dùng muốn tiếp tục sử dụng dịch vụ thì phải đồng ý cho phép đơn vị chủ quản của ứng dụng này được quyền thu thập các dữ liệu người dùng và chia sẻ với bên thứ ba...

Rất nhiều người dùng bất bình với điều khoản này, kêu gọi từ bỏ việc sử dụng Zalo để chuyển sang nền tảng khác, hoặc dặn nhau: nếu buộc phải sử dụng, tránh chia sẻ những dữ liệu quan trọng.

Tuy nhiên, thực tế có tình trạng khá “tréo ngoe” là: Không hài lòng, không muốn sử dụng nhưng nhiều người vẫn không thể thoát ly ứng dụng Zalo, bởi còn bao mối quan hệ vẫn phải liên lạc qua đó. Đơn giản là bởi, với tính năng nhắn tin, gọi điện và gửi tài liệu miễn phí trên cả điện thoại di động và máy tính, ứng dụng Zalo đã phát triển nhanh chóng và trở thành “app” nhắn tin, gọi điện phổ biến nhất Việt Nam với lượng người dùng khổng lồ. Từ người lớn, trẻ em, người già, gia đình, đồng nghiệp gần như ai cũng sử dụng Zalo. Gặp gỡ làm quen, trao đổi số điện thoại là ngay lập tức kết bạn trên Zalo.

Thậm chí, cũng bởi tính tiện lợi, ứng dụng Zalo còn được sử dụng như một kênh giao tiếp chính thức trong rất nhiều cơ quan, công sở với vô số tài liệu của đơn vị cũng như dữ liệu cá nhân được chia sẻ! Và đến khi Zalo đưa ra điều khoản nói trên, nhiều người mới nhận ra rằng, hóa ra tính bảo mật của những dữ liệu mình chia sẻ “mỏng manh” hơn bao giờ hết!

3 Một chuyên gia về an ninh mạng chia sẻ, để tách biệt hoàn toàn giữa công việc và đời tư, đồng thời đảm bảo an toàn dữ liệu, các doanh nghiệp tại các nước phát triển (và nhiều công ty lớn tại Việt Nam) thường chuyển sang dùng các nền tảng liên lạc nội bộ chuyên dụng; đồng thời có quy định rất nghiêm ngặt, thậm chí hạn chế tối đa việc sử dụng email cá nhân, mạng xã hội trong công việc!

Công nghệ số đang phát triển như vũ bão, và chuyển đổi số là xu thế tất yếu đang được đẩy mạnh như một đòn bẩy cho sự phát triển. Song hành cùng với tận dụng lợi thế của công nghệ số, vấn đề bảo mật thông tin, an ninh an toàn trong môi trường số đang được đặt ra cấp thiết hơn bao giờ hết!

Chúng ta đang hướng đến xây dựng nền quản trị hành chính hiện đại và chuyên nghiệp. Cùng với việc thực hiện nghiêm Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân, thiết nghĩ đã đến lúc các cơ quan, công sở cần chặt chẽ hơn trong việc sử dụng email hoặc kênh trao đổi về công việc. Nên chăng mỗi cơ quan, đơn vị cần có mạng nội bộ để trao đổi, thông báo công việc; đồng thời cần có quy định nghiêm về việc chỉ trao đổi tài liệu hoặc thông tin trên mạng nội bộ hoặc email công sở, cấm sử dụng mạng xã hội hoặc email cá nhân trong công việc?

Du lịch

Đến Nà Chá khám phá thác Nàng Tiên

Nguyễn Thế Lượng

Thác Nàng Tiên là một thắng cảnh tự nhiên tuyệt đẹp thuộc địa phận bản Nà Chá (xã Chiềng Khoa, huyện Vân Hồ cũ), nay là xã Tô Múa, tỉnh Sơn La. Đây là dòng thác độc đáo bởi nó được tạo bởi nguồn nước của dòng suối Tần, hợp lưu lại từ nhánh của bản Suối Lìn, chảy qua vùng đất Vân Hồ hoang sơ và hùng vĩ.

Thác Nàng Tiên có ba tầng; mỗi tầng, dòng thác đều chảy theo mạch rừng, len lỏi qua những thảm thực vật vô cùng xanh tốt rồi đổ xuống vách núi tạo thành những dòng thác kỳ vĩ.

Đồng bào dân tộc Thái nơi đây vẫn lưu truyền câu chuyện về sự tích thác Nàng Tiên. Chuyện rằng, xưa kia có hai nàng thiếu nữ tên là Khăm Khe, Khăm Kiêu có cha mẹ là người đầu tiên đặt chân đến khai phá vùng đất Chiềng Khoa. Hai nàng chăm chỉ, cần cù và khéo léo, họ dạy dân bản trồng lúa, trồng ngô, dệt vải, dựng nhà cửa,

múa xòe nên được dân bản cảm mến, tôn hai nàng thành tiên. Khi hai nàng mất, dân làng lập đền thờ, đến mùa hoa ban nở, họ dâng lễ, thắp hương tưởng nhớ hai nàng, cầu mong mưa thuận gió hòa, mùa màng bội thu, nhà nhà ấm no. Dòng thác ở bản Nà Chá từ đó được dân bản gọi tên là thác Nàng Tiên để tưởng nhớ đến công lao của hai nàng.

Vượt qua quãng đường rừng chùng chùng uốn lượn theo triền núi, du khách sẽ đến được thác Nàng Tiên. Đứng từ xa nhìn lên, thác Nàng Tiên hiện ra kỳ vĩ giữa cánh rừng xanh thẳm. Tiếng nước thác từ xa vọng lại hòa vào những âm thanh của rừng núi tạo nên một bản hòa âm độc đáo. Du khách sẽ lần lượt khám phá các tầng thác để cảm nhận được sự hấp dẫn của mỗi tầng. Ở tầng thứ nhất, độ cao của thác thấp nhất. Nước từ mạch rừng với vô số dòng tuôn chảy đổ xuống tạo thành hồ nước xanh biếc soi bóng mây trời. Tầng thứ hai, thác tạo thành những dòng chảy lớn,

Dòng thác tựa như những dải lụa, dải mây trắng buông xuống từ trên đỉnh núi. *Ảnh: T. Lượng*



thanh âm vang dội hơn, độ dốc thẳng đứng, cao hơn tầng thứ nhất. Nước thác đổ xuống tạo thành hồ nước sâu và rộng lớn. Ở tầng này, du khách vừa ngắm thác, vừa thỏa thuê bơi lội trong hồ nước xanh mát, trong lành. Tầng thứ ba, độ dốc làm cho dòng chảy đẹp và dài. Đứng dưới chân thác nhìn lên, dòng thác tựa như những dải lụa, dải mây trắng mềm mại buông xuống từ trên đỉnh núi, vương vãi bên sườn núi,

bồng bềnh trong hơi nước.

Thác Nàng Tiên quanh năm dồi dào nước, không khí quanh năm mát mẻ, trong lành. Thời điểm đẹp nhất để khám phá dòng thác này là vào mùa hạ. Khi đến thác, du khách vừa khám phá, chiêm ngưỡng các tầng thác, vừa trải nghiệm bơi lội tắm mát, bơi bè hay ngồi nghỉ bên những chiếc bàn đá quanh hồ nước để ngắm nhìn dòng thác từ trên cao đổ xuống.

Hang Táu - Ngôi làng nguyên thủy ở MỘC CHÂU

Cách trung tâm Mộc Châu (Sơn La) khoảng 20 km về phía Tây Nam, Hang Táu được ví như “ngôi làng nguyên thủy” bởi nơi đây không điện lưới, không sóng điện thoại, không wifi. Với độ cao trên 1.000 m so với mực nước biển, đây là một khu sản xuất rộng chừng hơn 1 ha, với gần 20 hộ dân người H'Mông sinh sống thuộc bản Tà Số 1. Hang Táu có khí hậu mát mẻ quanh năm, tạo nên một môi trường sống lý tưởng cho cả người và cây cỏ. Đây là điểm đến hấp dẫn cho những ai yêu thích khám phá vẻ đẹp hoang sơ của núi rừng Tây Bắc.

Dương Trí (thực hiện)

Hang Táu theo tiếng địa phương có nghĩa là bãi đất trống hay cái lòng chảo. Từ những ngôi nhà sàn truyền thống, thửa ruộng bậc thang uốn lượn theo sườn đồi, thảm cỏ xanh và những cánh rừng nguyên sinh bao quanh tạo nên một bức tranh nông thôn thuần Việt đẹp đến nao lòng.



Những ngôi nhà sàn làm bằng gỗ theo kiến trúc của người H'Mông.



Đạo quanh những ngôi nhà sàn nằm san sát nhau tạo cảm giác yên bình.



Thường thức ẩm thực địa phương là điều không thể bỏ qua khi đến với nơi này.



Khoảng vài năm trở lại đây, người dân bắt đầu làm du lịch, vừa giao lưu với thế giới bên ngoài, vừa tăng thêm thu nhập và nâng cao chất lượng cuộc sống.

Đánh quay (tù lu) là trò chơi không chỉ để giải trí mà còn thể hiện sự khéo léo và sức lực của những chàng trai H'Mông.



Những chàng trai, cô gái H'Mông thi thố tài năng của mình qua những trò chơi dân gian trong những lễ hội truyền thống.